

Book Lal SOAKAS

Tukakinyen Book In SOAKAS

Book in *Soakas* el orani mwe luti ma wo nu ke moul in ikwa oayapa moul in ngun. Yokiyen mwe luti inge kas in kasru nu ke ouiyen moul lasr len nukewa. Mutawauk ke kas in akesmakinye kut lah “Sangeng sin LEUM GOD pa mutaweyen etauk,” (1:7) na sifilpa tafwela in akkalemye ouiya wo ma fal in moulkinyuk wi elah wo. Pus sin mwe fahk inge fototo na, tusruktu akkalemye nunak lun mwet luti matu lun Israel ke ma fal sie mwet lalmwetmet elan oru ke ouiya ma ac ku in sikyak in moul lal. Kutu sin ma inge yokna ke akupasri lun sou, ac kutu nu ke inkanek in akkapye kasrpalos. Kutu ma ke ouiyen moul in sie sin sie, ac kutu ma in kasru sie mwet in etu in sifacna karinganul. Yohk pac mwe luti ke pusisel, mongfirasr, oru wo nu sin mwet sukasrup, ac inse pwaye nu sin mwet kawuk.

Takla Lun Koanon Book Se Inge
 Saokiyen lalmwetmet 1:1—9:18
 Soakas lal Solomon 10:1—29:27
 Kas lal Agur 30:1—33
 Kutu pac mwe fahk saya 31:1—31

Saokiyen Soakas

¹ Soakas lal Solomon, wen natul David ac tokosra lun Israel.

² Soakas uh ma ac ku in kasrekom in ku in akilen lalmwetmet ac kas in kasru wowo, oayapa in kalem ke kas na loal kalmac. ³ Ku in luti kom ke moul in etauk, tuh moul lom in pwaye, suwohs, ac fal. ⁴ Ku in sang etauk nu sin sie mwet srik etu la, ac luti mwet fusr in pah in nunak. ⁵ Soakas inge ku pac in akyokyelik etauk lun mwet lalmwetmet, ac sang inkanek pwaye nu sin mwet etauk ⁶ tuh elos in ku in etu kalmac lukma lun soakas, ac kalmen pupulyuk lun mwet lalmwetmet.

Kas In Kasru

⁷ Sangeng* sin LEUM GOD pa mutaweyen etauk. Mwet lalfon uh pilesru lalmwetmet, ac srunga suk etauk.

⁸ Tulik nutik,† lohng kas in luti lun papa tomom ac nina kiom. ⁹ Mwe luti lalos uh ac mwe nawu moul lom oana sie mwe yun nu fin sifom, ku sie mwe walwal nu inkwawom.

¹⁰ Tulik nutik, mwet koluk fin kwafe kom, nik kom wi. ¹¹ Elos fin fahk, “Fahsru kut som kasriki sie mwet ah, ku kutu mwet wangin mwata, ac uniya mwe na pwar. ¹² Sahn pacl se kut ac sonolos elos ac moul na fokoko, tusruktu pacl se kut tari selos elos ac misa! ¹³ Kut ac konauk mwe kasrup pus ac nwakla lohmsesr ke ma

1:1 1 Tok 4:32 * **1:7** Sangeng: in kas Hebrew, “akos” ac “akfulat” oasr pac kac. **1:7** Job 28:28; Psa 111:10; Soa 9:10

† **1:8** Tulik nutik: kas Hebrew fahk mu “Wen nutik,” tusruktu kalmeya pa kewana mukul ac mutan.

kut pisrala. ¹⁴ Fahsru wi kut. Kut ac kitalik ma nukewa in oana sie nu sesr kewa.”

¹⁵ Tulik nutik, nimet wi mwet ouinge uh. Fahla lukelos. ¹⁶ Elos rarala in oru ma koluk. Elos akola pacl nukewa in akmas. ¹⁷ Tia wo in akoo sie sruhf, ke won se ma kom ke sruokya uh el tu na liye, ¹⁸ mweyen mwet oru ouinge uh sifacna akoo mwe kwasrip nu selos, sie mwe kwasrip ma elos ac misa kac. ¹⁹ Pacl nukewa, pisrapasr uh ac eisla moul lun mwet rapku — pa inge ma ac sikyak nu sin kutena mwet su moulkin moul sulallal.

Lalmwetmet El Pang

²⁰ Porongo! Lalmwetmet el pang inkanek uh ac in iwen kuka uh. ²¹ El wowoyak ke mutunoa in siti uh, ac in acn nukewa mwet uh tukeni we:

²² “Mwet lalfon, kowos ac lungse in lalfon putaka? Kowos ac pwarkin in aksruksruki etauk uh nwe ngac? Ya kowos ac tiana lutlut in etu mau? ²³ Lohng ke pacl nga kai kowos. Nga ac sot kas in kasru wo ac oayapa etauk luk nu suwos. ²⁴ Nga tuh pangon kowos ac suli kowos in tuku, a kowos tia lungse lohng. Kowos likinsaiyu. ²⁵ Kowos pilesru kas in kasru luk nukewa, ac tia lungse nga in aksuwosye kowos. ²⁶ Ouinge ke pacl kowos ac sun ongoiya, nga fah isrun kowos. Nga ac fah aksruksruki kowos ke pacl mwe aksangeng uh sikyak — ²⁷ pacl se ac tuku nu fowos oana paka, ac use mwe ongoiya oana sie eng na upa, ac kowos muta in keok ac waiok. ²⁸ Na kowos ac fah pang nu ke lalmwetmet, tuh nga ac tia topuk. Kowos ac sukyu yen

nukewa, tuh kowos ac tia ku in koneyuyak.
²⁹ Wanginna pacl kowos lohng nu ke etauk,
 ac pacl nukewa kowos srunga akos LEUM GOD.
³⁰ Kowos tiana lungse eis kas in kasru luk, ku
 porongo pacl nga aksuwosye kowos uh. ³¹ Ke
 ma inge, kowos ac fah kosrani fal nu ke orekma
 lowos, ac pwapa koluk lowos ac tingilkowosi ac
 pwanang kowos maskin. ³² Mwet selalung uh
 misa ke sripen elos pilesru lalmwetmet. Mwet
 lalfon uh kunausyukla ke nunak in aksrikyaten
 lalos. ³³ Tusruktu, kutena mwet su lohngyu fah
 muta in misla. Moul lal ac fah wo, ac el ac fah
 tia enenu in sangeng ke kutena ma.”

2

Lacnen Lalmwetmet

¹ Tulik nutik, lutlut ke ma nga luti nu sum, ac
 tia mulkunla ma nga fahk kom in oru. ² Lohng
 kas in lalmwetmet, ac srike kom in kalem kac.
³ Aok, ngisre in oasr etauk lom, ac kwafe tuh
 kom in liyaten. ⁴ Suk aklohya, in oana ke kom ac
 suk silver ku kutu ma saok su oan wikla. ⁵ Kom
 fin oru ouinge na kom fah etu lah mea kalmen
 sangeng* sin LEUM GOD, ac konauk in etu ke
 God. ⁶ LEUM GOD pa ase lalmwetmet; etauk ac
 kalem tuku sel me. ⁷ El sang kasru nu sin mwet
 suwohs, ac El karinganang mwet moul pwaye.
⁸ El karinganulos su oru wo nu sin mwet ngia, ac
 taranulos su inse pwaye nu sel.

⁹ Kom fin porongeyu, kom ac etu ma pwaye,
 suwohs, ac wo. Na kom ac etu lah mea fal kom

* **2:5** sangeng: liye Soa 1:7

in oru. ¹⁰ Kom ac lalmwetmet, ac etauk lom ac fah mwe in sewowo nu sum. ¹¹ Liyaten ac kalem lom ac loangekom — ¹² ac sruokkomi kom in tia oru ma sutuu. Ma inge ac fah srikomla liki mwet su purakak lokoalok ke kas lalos — ¹³ mwet su fahsr liki moul suwohs, ac som nu ke moul in lohsr, ¹⁴ mwet su engan in oru ma koluk, ac in sewowokin moul lusrongten ac sesuwos, ¹⁵ mwet kutasrik su tia ku in lulalfongiyuk.

¹⁶ Kom ac fah ku in kaingkunla kutena mutan koluk su ac srike in srife kom ke kas emwem lal, ¹⁷ su tia pwaye nu sin mukul tumal, ac tia esam wuleang el oru ye mutun God. ¹⁸ Kom fin som nu lohmsel, kom fahsr nu ke inkanek in misa. Kom fin som nu we, kom suwoswos nu ke facl sin misa. ¹⁹ Wangin sie mwet su utyak nu yorol nu foloko. El tiana foloko nu ke inkanek in moul. ²⁰ Ouinge kom in etai moul lun mwet wo, ac moulkin moul suwoswos. ²¹ Mwet suwoswos — elos su pwaye in ma nukewa — ac fah muta in facl sesr uh. ²² Tuh God El ac tulakunla mwet koluk uh liki acn uh, ac fusulosyak su orekma koluk.

3

Lulalfongi In LEUM GOD

¹ Tulik nutik, nimet mulkunla ma nga luti nu sum. Esam ma nukewa ma nga fahk nu sum in oru. ² Mwe luti luk ac fah akloesye moul lom ac akinsewowoye. ³ Nimet lela kulang ac inse pwaye in wanginla liki kom. Kapriya

inkwawom, ac simusla insiom. ⁴ Kom fin oru ouinge, kom ac fah ohi yurin God ac mwet uh.

⁵ Lulalfongi LEUM GOD ke insiom kewa. Nimet lulalfongi etu lom sifacna. ⁶ Esam LEUM GOD in ma nukewa kom oru, ac El ac fah akkalemeye inkanek suwohs nu sum. ⁷ Nimet sifacna nunku mu kom arulana fas in lalmwetmet lom; akos LEUM GOD ac fahsr liki ma koluk. ⁸ Kom fin oru ouinge, ac fah akkeye monum, ac sot ku nu sum. ⁹ Akfulatye LEUM GOD ke mwe sang lom nu sel ke mwe kasrup lom, ac ke fahko se meet ke ima lom. ¹⁰ Kom fin oru ouinge, nien filma lom ac fah nwanala ke wheat, ac nien wain lom ac fah kahkkakla ke wain.

¹¹ Tulik nutik, nimet pilesru kas in kai lun LEUM GOD nu sum, a lohang nu kac ac eis mu mwe sensenkakin kom. ¹² LEUM GOD El kaelos su El lungse, oana ke sie papa kai tulik su el in sewowo kac. ¹³ In sewowo mwet se su konauk lalmwetmet, ac su sun etauk. ¹⁴ Ma laesla kac yohk liki ma laesla ke silver, ac yohk sripa nu sum liki gold. ¹⁵ Lalmwetmet el saok liki wek saok. Wangin kutena ma kom lungse ku in lumweyuk nu kac. ¹⁶ Lalmwetmet uh ac akloesye moul lom, akkasrupye kom, ac oru in sunakinyuk kom. ¹⁷ Inkanek lun lalmwetmet uh ac mwe engan nu sum, ac kol kom nu ke moul in misla. ¹⁸ Lalmwetmet uh oana sak in moul nu selos su eisal, ac mwe in sewowo nu selos su akfulatyal.

¹⁹ LEUM GOD El orala faclu ke lalmwetmet lal,
Ke etu lal El oakiya ma oan inkusrao.

²⁰ Lalmwetmet lal uh oru kof ye faclu in unonak,
Ac pukunyeng uh in kahkunma af nu fin
faclu.

²¹ Tulik nutik, sruokya ku liyaten, ac lohang in
wo nu ke ma kom oru. ²² Ma inge ac sot moul
wo ac in sewowo nu sum. ²³ Kom ac fah fahsr ke
inkanek in misla, ac tiana tukulkul. ²⁴ Kom ac fah
tia sangeng ke kom motul, ac kom ac fah motul
folosowosla ke fong uh. ²⁵ Kom ac tia sensen
ke mwe fosrnga su ac sa sikyak, oana paka ma
sun mwet koluk uh. ²⁶ LEUM GOD El ac karingin
kom. El ac fah tia lela niom in sremla.

²⁷ In pacl nukewa ma kom ku, kom in kasrelos
su fal in eis kasru, ac tia sruokya ma wo lukelos.

²⁸ Nimet fahk nu sin mwet tulan lom in soano
nu ke len tok ah, kom fin ku in kasrel ingena.

²⁹ Nimet akoo kutena ma ac tuh akkolukye mwet
tulan lom; el muta siskom ac lulalfongi kom.

³⁰ Nimet akukuin nu sin sie mwet ke wangin
sripa, fin wangin ma el oru in akkolukye kom.

³¹ Nimet mwel ma lun mwet sulallal, ku nunkauk
in oru oana elos oru, ³² mweyen LEUM GOD El
srunga mwet orekma koluk, a El insraelak nu sin

mwet suwoswos. ³³ Mwe selnga lun LEUM GOD
oan fin loh m sin mwet koluk, a mwe in sewowo

lal oan fin loh m sin mwet suwoswos. ³⁴ El
tiana lohang nu sin mwet inse fulat, a El kulang

nu sin mwet pusisel. ³⁵ Mwet lalmwetmet uh
ac akfulatyeyuk, a mwet lalfon uh ac yokelik

mwekin lalos.

4

Ma Wo Tuku Ke Lalmwetmet

¹ Tulik nutik, kowos in porongo mwe luti lun papa tomowos. Arulana lohang nu kac, na ac fah oasr etaok lowos. ² Nga luti kowos ke inkanek wo. Nimet kowos pilesru. ³ Ke nga srakna tulik srisrik, wen sefanna nutin papa ac nina, ⁴ papa el ac fahk, “Esamya ma nga fahk inge, ac nimet mulkunla. Oru in oana ke nga fahk uh, na kom fah mou. ⁵ Eis lalmwetmet ac liyaten! Nimet mulkunla ku pilesru ma nga fahk uh. ⁶ Nimet sista lalmwetmet, na el ac loangekom. Lungse el, ac el fah liyekomyang wo. ⁷ Ma se ma yohk sripa emeet nu sum pa in suk lalmwetmet. Kutena ma kom ac sifil suk saya, kom in suk etaok. ⁸ Lungse lalmwetmet, ac el ac fah oru kom in fulat. Apsilya ku, ac el ac fah oru in kaksakinyuk kom. ⁹ El ac fah oana sie tefuro wolana nu fin sifom.”

¹⁰ Lohngyu, tulik nutik. Nunku akwoye ma nga fahk nu sum uh, na ac fah loes mou. ¹¹ Nga luti nu sum lalmwetmet ac ouiyen mou pwaye kom in fahsr kac. ¹² Wangin ma ac kosrala inkanek lom kom fin fahsr in lalmwetmet, ac kom ac tia tukulkul ke pacl kom kasrus. ¹³ Esam ma kom luti uh pacl nukewa. Lutlut lom uh pa mou lom — liyaung akwoya. ¹⁴ Nimet fahsr nu yen mwet koluk uh fahsr nu we. Nimet ukwe ouiyen mou lalos. ¹⁵ Fahsr liki ma koluk! Nimet apkuranyang nu kac! Kuhfla liki ac fahsrot ke inkanek lom. ¹⁶ Mwet koluk uh tia ku in motulla nwe ke na elos orala sie ma koluk. Elos ac ngetnget na elos fin tia orala mwe lokoalok nu sin mwet. ¹⁷ Ma koluk ac sulallal uh oana mwe

mongo ac mwe nim nu selos.

¹⁸ Inkanek lun mwet suwoswos uh oana takak lun faht uh, ma kais kutu kalmwelik nwe ke na lenelik. ¹⁹ Inkanek lun mwet koluk uh lohser matoltol. Elos ikori tuh elos tia ku in liye lah mea se oru elos ikori uh.

²⁰ Tulik nutik, lohng akwoya ma nga fahk uh.

²¹ Esam kas luk ac karinganang in tia wanginla liki kom. ²² Kas inge ac sang moul ac ku lun mano nu sin kutena mwet su kalem kac. ²³ Arulana karinganang nunak lom an — mweyen moul lom ac sikyak oana ma kom nunku. ²⁴ Nimet fahk kutena ma su tia pwaye, ac tia orekmakin kas kikiap ku kutena ouiya ma ac kiapu mwet uh. ²⁵ Ngetot suwohs nu meeto ke inse pulaik. Nimet ngetnget in tonong. ²⁶ Akola akwoye ma kom ac oru an, na ma nukewa kom oru ac ku in orekla wo. ²⁷ Kaingkin ma koluk ac fahsr suwohs nu meeto. Nimet kuhfla liki inkanek pwaye.

5

Mwe Sensen Ke Orek Kosro

¹ Wen nutik, lohng kas in lalmwetmet luk ac porongo etauk luk. ² Na ouiyeen moul lom ac fah suwohs, ac kas lom ac fahkak lah oasr etu lom. ³ Ngoasron mutan kien siena mukul ac ku in emwem oana honey, ac oalul fwel oana oil in olive, ⁴ tusruktu ke safla pwar nukewa, mwe keok mukena pa ac tuku kac. ⁵ Mutan sac ac kolkomla nu in facl in misa. Inkanek ma el fahsr kac pa inkanek nu ke misa. ⁶ El kuhfla ac

alfokfokla liki inkanek in moul, ac el tia akilen acn el fahsr we.

⁷ Lohngyu inge, wen nutik uh, ac tia mulkunla ma nga fahk nu suwos. ⁸ Fahsr liki mutan ouinge uh! Nimet kalukyang nu ke mutunoa sel. ⁹ Kom fin oru, na sunak ma tuh orek nu sum meet ac fah orek nu sin kutu na mwet, na kom ac fah fusr na misa inpoun mwet wangin pakomuta yoro. ¹⁰ Aok, mwetsac uh ac eisla mwe kasrup lom nukewa, ac ma kom kemkatu nu kac ac fah ma lun siena mwet. ¹¹ Kom ac fah oan sasao fin mwe oan kiom. Ikom ac monum ac fah mongola, ¹² ac kom fah fahk, “Efu ku nga koflana etala? Efu ku nga tuh srunga mwet in lutiya? ¹³ Nga tuh tiana lohng nu sin mwet luti luk nukewa, ac tiana porongalos. ¹⁴ Ac inge nga akilenak lah akmwekinyeyuk nga sin mwet nukewa.”

¹⁵ Kom in pwaye nu sin mutan kiom sifacna, ac sang lungse lom nu sel mukena. ¹⁶ Tulik ma kom osweang nu sin kutena mutan saya uh, ac wangin sripa nu sum. ¹⁷ Lela tulik nutum uh in kapak ac kasrekom, a in tia muta kasru mwet saya. ¹⁸ Ke ma inge kom in engan sin mutan kiom, aok mutan fusr se na ma kom tuh payukyak se ah, ¹⁹ su tuh kato ac wo lumah oana soko deer mutan. Lela oaskuiyal in mwe akenganye kom. Lela elan kafiskomi ke lungse lal. ²⁰ Wen nutik, efu ku kom in sang lungse lom nu sin siena mutan? Efu kom kaukya iniwen mutan kien siena mukul? ²¹ LEUM GOD El liye ma nukewa kom oru. Acn nukewa kom fahsr nu we, El liye kom. ²² Orekma koluk lun sie mwet koluk oana sie mwe kwasrip. El ac sremla ke sie

nwek ke koluk lal sifacna. ²³ El misa ke sripen el tia sifacna liyaung orekma lal. Lalfon lal pa kololla nu in kulyuk lal uh.

6

Kutu Pac Mwe Sensenkinyuk

¹ Wen nutik, ya kom wulela in akfalye soemoul lun siena mwet? ² Ya kom sremla ke kas lom sifacna, ac sruhu ke wulela lom sifacna? ³ Ke ouinge, wen nutik, kom muta ye ku lun mwet sacn, tusruktu pa inge inkanek se ma ac ku in tulekomla liki uh: sulaklak nu yorol ac kwafe elan tulekomla. ⁴ Nimet motulla ku mongla nwe ke na kom orala. ⁵ Srola liki kwasrip sacn oana sie won, ku soko deer ma kaingla liki sie mwet sruh kosro.

⁶ Mwet alsrangesr uh enenu in lutlut ke ouiyen moul lun mak uh. ⁷ Wangin mwet kol, mwet fulat, ku mwet leum lalos, ⁸ a elos etu in elosak mwe mongo nalos ke pacl fol, in akola nu ke pacl mihsrisr. ⁹ Mwet alsrangesr se ac oan nwe ngac? El ac tukakek ngac? ¹⁰ El fahk, “Nga ac motullana kutu srisrik. Nga ac elongak pouk ac monglana kitin pacl.” ¹¹ A ke el motul, ma lal nukewa ac wanginla, oana in pisrapasrla sin sie mwet sulallal.

¹² Mwet lusrongten ac mwet koluk elos forfor ac kinauk kas kikiap. ¹³ Elos kotmwet ac oru mwe akul ke lumahlos in kiapwekom, ¹⁴ ac pacl se na elos oru ma inge uh elos akoo in oru pwapa sulallal ma oan selos. Elos pirakak ma

koluk yen nukewa. ¹⁵ Ke ma inge mwe ongoiya ac fah sikyak nu selos tia suiyak pah, ac elos fah kunausyukla ac wangin kasru ku in orek nu selos.

¹⁶ Oasr ma onkosr su LEUM GOD El srunga; aok, itkosr mwe srungayuk nu sel su El tia ku in muteng pa inge:

¹⁷ Ngetnget filang,

Loh kikiap,

Po su aksororye srahn mwet wangin mwata,

¹⁸ Sie inse su kinauk pwapa koluk,

Ne su sa in kasrusr nu ke ma koluk,

¹⁹ Sie mwet orek loh kikiap,

Ac sie mwet su pirakak mwe sraclik in masrlon sou.

Mwe Sensen Nu Sin Mwet Orek Kosro

²⁰ Wen nutik, oru ma papa tomom el fahk nu sum, ac nik kom mulkunla ma nina kiom el luti kom kac. ²¹ Sruokya kas lalos in oanna insiom pacl nukewa. ²² Mwe luti lalos uh ac kol kom ke pacl kom fufahsryesr; ac karingin kom ke fong, ac akkalemeye ma kom in oru ke len. ²³ Mwe luti lalos uh sie kalem nu sum, ac kas in kai lalos ac fah luti kom ke ouiyen mou. ²⁴ Ku in sruokkomi liki mutan koluk, ac liki kas in akmunas lun mutan kien kutena mukul saya. ²⁵ Nimet sruhfla ke oasku lalos, nimet sremla ke elos kotmwet nu sum uh. ²⁶ Sie mukul ku in sang na molin lof in bread se in moli sie mutan kosro su eis molin kosro lal, tuh el fin orek kosro nu sin mutan kien siena mukul, ma lal nukewa ac fah wanginla.

²⁷ Ya kom ku in us e iniwom ac nuknuk lom tia firiryak? ²⁸ Ya kom ku in fahsr fin mulut fol

ac niom tia folla? ²⁹ Sensen ke ma inge oapana ke kom utyak nu yurin mutan kien siena mukul. Kutena mwet su oru ouinge uh ac sun keok. ³⁰ Mwet uh tia arulana srunga mwet pusr el fin pisrapasr in akkihpyal ke el masrinsral; ³¹ a el fin koneyukyak, el enenu in akfalye pacl itkosr — el enenu in sang ma lal nukewa. ³² Tusruktu sie mukul su orek kosro nu sin mutan kien siena mukul, wangin etauk lal. El sifacna oru ma ac kunausulla. ³³ Ac fah akkolukyeyuk el, anwuk el, ac mwekin lal ac fah tiana wanginla nwe tok. ³⁴ Wangin kasrkusrak lun sie mukul payuk ku in oana kasrkusrak lal ke el lemta; ac fah wangin nunak munas lal nu sin mukul sac ke pacl se el ac orek foloksak kac. ³⁵ El ac fah tia eis kutena mwe moul in akfalye; wangin kutena mwe kite ku in akwoyela kasrkusrak lal uh.

7

¹ Wen nutik, esam kas luk nu sum, ac nimet mulkunla ma nga fahk kom in oru. ² Oru ma nga fahk nu sum ac kom fah moul. Kom in karinganang mwe luti luk oana ma se ma saok oemeet sum. ³ Sruokya mwe luti luk in wi kom pacl nukewa. Simusla insiom. ⁴ Oru lalmwetmet uh in oana sie tamtael lom, ac etauk in oana mwet kawuk fototo lom. ⁵ Ma inge ac sruokkomi liki mutan payuk kien mukul saya, ac kas in akmunas lalos.

Sie Mutan Elah Koluk

⁶ Sie pacl ah ke nga tuh ngetla ke winto in lohmn sik ah, ⁷ nga liye kutu mukul fusr su soenna oasr etauk la, na nga akilen sie selos su lalfon lumahl.

⁸ El fahsr inkanek ah, apkuranyang nu ke lohm sin sie mutan. ⁹ Ke ekela tukun lohstrani acn uh, ¹⁰ mutan sac osun nu sel. El nuknuk oana sie mutan kosro su eis molin kosro lal, ac oasr nunak koluk se sel. ¹¹ El sie mutan ku nunak lal ac sumwekin, su lungsena forfor inkanek uh pacl nukewa, ¹² ku muta soano mwet ke sruwasrik inkanek uh. Kutu pacl uh el ac tu inkanek uh, ac kutu pacl ke nien kuka. ¹³ El kaokma mukul fusr sac ac ngok mutal. El ngetang suilya ac fahk, ¹⁴ “Nga oru tari mwe kisa luk misenge, ac ikwa kac uh oasr yuruk. ¹⁵ Na nga tuku suk kom mweyen nga ke osun nu sum, na pa nga sun kom. ¹⁶ Nga lohala tari mwe oan kiuk ke kaot linen tuhntun Egypt me. ¹⁷ Nga fwela ke ono keng ma orekla ke myrrh, aloes, ac cinnamon. ¹⁸ Fahsru nga kom in oru lungse lasr fong nufon se. Kut in asruhila ac arulana pwar sie sin sie. ¹⁹ Mukul tumuk uh wangin lohm ah — el som nu yen loessula. ²⁰ El us mani na yohk welul ac el ac tia folok nwe ke wik luo.” ²¹ Na el srifella ke kas emwem lal, ac mwet fusr sac welulla. ²² El sa na in fahsr tokol oana soko ox kokola nu ke anwuki, ku oana soko deer ma sroang nu in kwasrip ²³ ac osra in pisr uh ac fakisy a insial. El oana sie won su fahsryang nu in sie nwek ac tia etu lah moullal oan in fosrnga.

²⁴ Ke ma inge, wen nutik, porongeyu, ac lohang nu ke ma nga fahk. ²⁵ Nik kom lela sie mutan ouinge in eisla insiom. Nimet kuhfla nu yorol. ²⁶ El kunausla mukul puspis tari, ac pus na selos misa. ²⁷ Kom fin som nu lohm sel ah, kom alfokfokla nu ke facl lun misa — soko inkanek

ma oatui suwoswosyang nu ke acn lun misa.

8

Kas In Kaksakin Lalmwetmet

- 1 Lohng! Lalmwetmet el wowoyak.
Etau el oru pusracl in lohngyuk.
- 2 El tu fin tohktok uh sisken inkanek,
Ac yen inkanek uh osun we.
- 3 Ke nien utyak nu in siti uh
Sisken mutunoa el pang ac fahk:
- 4 “Nga kwafe suwos nukewa;
Nga pang nu sin mwet nukewa faclu.
- 5 Kowos su srakna elahn tulik, oru kowos in
elahn mwet matu.
Ya kowos lalfon? Lutlut in oasr etauk lowos.
- 6 Lohng kas wolana luk.
Ma nukewa nga fahk uh suwohs.
- 7 Kas nukewa luk pwayena;
Kas kikiap uh mwe srungayuk sik.
- 8 Ma nukewa nga fahk uh pwaye,
Wangin kutena ma sesuwos ku mwe kiapu
mwet.
- 9 Nu sin mwet liyaten uh, ma inge nukewa kalem,
Ac nu selos su oasr etauk la, fisrasr elos in
kalem kac.
- 10 Sulela kas in luti luk liki na silver;
Sulela etauk liki na in eis gold nasnas.
- 11 “Nga pa Lalmwetmet. Nga wo liki mwe
naweyuk uh;
Wangin ma kom lungse ac ku in lumweyuk
nu sik.
- 12 Nga Lalmwetmet ac liyaten;

- Oasr etauk ac nunak suwohs in nga.
- 13 Elos nukewa su akfulatye LEUM GOD elos
kwase ma koluk.
Nga srunga inse fulat ac filang,
Oayapa inkanek koluk ac kas kikiap.
- 14 Nga orek pwapa, ac nga akfahsrye.
Oasr ku ac etauk yuruk.
- 15 Nga kasru tokosra uh in leumi mwet uh,
Ac nga kasru mwet kol in oru ma sap
suwohs.
- 16 Mwet kol nukewa faclu leumi mwet uh ke
kasru luk —
Fisrak ac mwet leum fin faclu oana sie.
- 17 Nga lungse elos nukewa su lungse nga;
Kutena mwet su sukyu, ku in koneyuyak.
- 18 Oasr mwe kasrup ac sunak,
Wo ouiya ac kapkapak yuruk in kitala.
- 19 Ma kom ac eis sik uh saok liki gold ma wo
emeet,
Ac wo liki pac silver ma arulana nasnas.
- 20 Nga fufahsryesr ke inkanek suwoswos;
Nga fahsr tukun inkanek lun nununku su-
wohs.
- 21 Nga sang mwe kasrup nu selos su lungse nga,
Ac nwakla lohm selos ke ma saok.
- 22 “LEUM GOD El oreyula meet liki ma nukewa,
Orekma se emeet lal in pacl loeloes somla.
- 23 Orekla nga ke mutaweyen ma nukewa,
Meet liki na orekla faclu.
- 24 Nga isusla meet liki oasr meoa,
Pacl ma soenna oasr unon in kof.
- 25 Nga isusla meet liki oasr fineol uh,

- Meet liki tohktok uh oakiyuki,
 26 Meet liki na ke God El orala faclu, ku inima we
 —
 Soenna oasr kutkut srisrik lun infohk uh.
 27 Nga oasr we ke El oakiya ma oan inkusrao,
 Ac ke El asroelik pekusra uh fin meoa,
 28 Ke pacl se el filiya pukunyeng yen engyengu,
 Ke El ikasla unon in kof in meoa,
 29 Ac ke El sapkin tuh kof in meoa uh in tia
 alukela srikasrak ma El oakiya.
 Nga muta we ke El oakiya pwelung
 loangeyen faclu.
 30 Nga muta siskal oana sie mwet lemlen nu ke
 musa.
 Len nukewa nga mwe engan nu sel,
 Ac nga engan ye mutal pacl nukewa —
 31 Nga engan ke faclu,
 Ac ke mwet su muta fin faclu.
 32 “Ke ma inge, tulik nutik, lohngyu inge.
 Oru oana ke nga fahk, ac kowos ac fah
 insewowo.
 33 Lohng ma lutiyuk kowos kac,
 Aklalmwetmetye kowos, ac tia pilesru.
 34 Insewowo mwet se su muta ke mutunoa sik
 len nukewa,
 Ac soano in lohngyu ke nien utyak nu inkul
 sik.
 35 Mwet se su koneyuyak el konauk moul,
 Ac LEUM GOD El ac fah insewowo sel.
 36 Mwet se su tia koneyuyak el sifacna ku-
 nausulla;
 Kutena mwet su srungayu, lungse misa.”

9

Lalmwetmet Ac Lalfon

¹ Lalmwetmet el musaeak lohm sel, ac orala sru itkosr kac. ² El sapkin in anwuki soko kosro nu ke sie kufwa, ac kurrauk mwe akyu mongo nu ke wain uh, ac akoela tepu nu kac. ³ El supwala mutan fusr kulansap lal nu yen fulat ke siti uh elos in pang ac fahk, ⁴ “Utyak, kowos su wangin etauk la!” Ac nu sin mwet lalfon el fahk, ⁵ “Fahsru, kang mwe mongo nak, ac nim ke wain ma nga kurrauk. ⁶ Fahsr liki mwet nikin ingan ac mou. Fahsr ke inkanek lun etauk.”

⁷ Kom fin kai sie mwet filang, el ac folokin ke kas in akmwekin. Kom fin kai sie mwet koluk, el ac suk in akngalye kom. ⁸ Nimet kai sie mwet filang; el ac srungakom. A kom fin aksuwosye sie mwet lalmwetmet, el ac akfulatye kom. ⁹ Kutena ma kom ac fahk nu sin sie mwet lalmwetmet ac akyokye lalmwetmet lal, ac ma nukewa kom ac fahk nu sin sie mwet suwoswos ac laesla etauk lal.

¹⁰ Sangeng* sin LEUM GOD pa mutaweyen lalmwetmet. Ac eteyen El su Mutal pa etauk.

¹¹ Lalmwetmet uh ac akloesye mou. ¹² Kom pa ac eis woiya kom fin lalmwetmet, ac kom fin srangesr eis, na kom ac keok.

¹³ Lalfon el oana sie mutan wowon, su nikin ac sumwekin. ¹⁴ El muta ke mutunoa in lohm sel, ku muta fin sie mwe muta fulat in siti uh, ¹⁵ ac pang nu selos su fahsr alukella nu ke orekma lalos sifacna. El fahk, ¹⁶ “Utyak, kowos su

* **9:10** Sangeng: liye Soa 1:7 **9:10** Job 28:28; Psa 111:10; Soa 1:7

wangin etauck la!” Ac nu sin mwet lalfon el fahk,
 17 “Kof pisrapasrla uh arulana emwem. Bread
 pisrapasrla uh pa arulana yu.” 18Mwet inge tiana
 etu lah mwet nukewa ma som nu in lohm sel uh
 misa; ac elos su utyak tari nu yorol, inge elos oan
 yen loal in facl lun mwet misa.

10

Soakas Lal Solomon

1 Pa inge soakas lal Solomon: Sie wen lalmwet-
 met el akinsewowoye papa tumal. Sie wen lalfon
 el mwe toasr nu sin nina kial.

2 Mwe kasrup ma kom eis ke inkanek koluk,
 wangin ma wo ac tuku kac, a moul suwohs ku in
 molela moul lom.

3 LEUM GOD El ac fah tia lela mwet wo in
 masrinsral, a El ac taran tuh mwet koluk in tia
 eis ma elos lungse.

4 Alsrangesr ac oru kom in sukasrup, a alken
 in orekma ac oru kom in kasrup.

5 Sie mwet etu nunak el kosrani fukun ima lal
 ke pacl fal — sie mwe mwekin in motul ke pacl
 in kosrani.

6 Sie mwet wo ac eis mwe insewowo, a kas lun
 sie mwet koluk okanla elah sulallal oan in el.

7 Mwet wo uh esamyuk oana sie mwe inse-
 wowo, a mwet koluk fah sa in mulkinyukla.

8 Mwet etu nunak elos engan in eis kas in
 kasru. Mwet kaskas lalfon fah kunausyukla.

9 Mwet moul suwohs uh fah misla ac okak, a
 mwet sesuwos ac fah sruhu.

10 El su okanla ma pwaye ac ku in pwanang
 lokoalok, a el su pulaik in kai ke orekma tafongla,
 ac orala misla.

11 Kas lun sie mwet wo oana sie unon in mou, a kas lun sie mwet koluk okanla elah sulallal oan in el.

12 Srunga uh purakak lokoalok, a lungse fah nunak munas ke ma tafongla nukewa.

13 Kas lun mwet lalmwetmet oasr kalmac, a mwet lalfon uh enenu in kalyeyiuk.

14 Mwet lalmwetmet uh kena akyokye etauk lalos, a kas lusrongten lun mwet lalfon ac pwanma lokoalok.

15 Kasrup uh ma karinginyen mwet kasrup; a sukasrup uh kunausla mwet sukasrup.

16 Lacnen orekma wo pa mou; a ma koluk uh mwe na akyokye ma koluk.

17 Mwet su porongo kas in kai ac fah mou, a elos su tia ku in fahkak lah oasr tafongla lalos, mwe sensen nu selos.

18 Mwet se su okanla srunga lal uh, el sie mwet kikiap. El su srumunelik kas in lesrik, el sie mwet lalfon.

19 Kom fin kaskas pusla, ac ku in pwanang kom orala ma koluk. Kom fin lalmwetmet, na kom mislana.

20 Kas lun sie mwet wo oana silver nasnas, a nunak lun sie mwet koluk wanginna sripa.

21 Kaskas lun sie mwet wo ac akwoye mou lun mwet puspis, a lalfon lom ku in unikom sifacna.

22 Mwe akinsewowo sin LEUM GOD pa oru kom in kasrup. Orekma upa tia ku in akyokye kasrup lom.

23 Ma lalfon se pa in oru ma koluk. Mwet oasr etauk yoro elos engankin lalmwetmet.

²⁴ Ac itukyang nu sin mwet suwoswos ma elos kena kac, a mwet koluk uh ac sun ma elos arulana sangeng kac.

²⁵ Ke paka uh tuku, mwet koluk uh ac ukukla, a mwet wo uh muta okak in pacl nukewa.

²⁶ Nimet eis sie mwet alsrangesr in orekma lom. El ac oana vinegar nu ke wihsun, ku kulasr nu ke atronmotom.

²⁷ Akfulatye LEUM GOD na ac fah loes moul lom, a moul lun mwet koluk ac akfototoyeyuk.

²⁸ Finsrak lun mwet wo uh pa mwe in sewowo; a mwet koluk uh wangin ma elos ac finsrak nu kac.

²⁹ LEUM GOD El loango mwet suwoswos, a El kunauselosla su orekma koluk.

³⁰ Mwet suwoswos fah muta okak pacl nukewa, a mwet koluk uh fah tia ku in mutana fin acn uh.

³¹ Mwet suwoswos elos fahk kas lalmwetmet, a loh ma fahk ma koluk fah tulokinyuki.

³² Mwet suwoswos elos etu in fahk kas kulang; a mwet koluk uh fahk kas in aktoasrye mwet pacl nukewa.

11

¹ LEUM GOD El srunga mwe paun kikiap. Mwe paun suwohs uh mwe in sewowo nu sel.

² Mwet filang ac sa na in sifacna mwekinla. Mwet moul efal pa lalmwetmet.

³ Inse pwaye lun mwet wo uh pa kololos. Kutasrik lun mwet sulallal pa kunauselosla.

⁴ Ac fah wangin sripen mwe kasrup ke len in misa lom, a moul suwohs ac pwaye ac ku in molela moul lom.

⁵ Moul suwohs lun sie mwet ac akfirasrye inkaneke lal, a sie mwet koluk fah ikori ke koluk lal sifacna.

⁶ Moul suwohs uh molela mwet suwohs liki ongoiya, a mwet se su tia ku in lulalfongiyuk el sremla ke oasroasr lal sifacna.

⁷ Ke pacl sie mwet koluk el misa, finsrak lal welul na wanginla. Lulalfongi lal ke mwe kasrup uh ac wanginla sripa.

⁸ Mwet suwoswos elos karinginyuk liki mwe lokoalok. Mwe lokoalok inge ac tuku nu sin mwet koluk.

⁹ Kas lun sie mwet nikin God ku in kunauskomla, a lalmwetmet lun mwet suwoswos ku in molikomla.

¹⁰ Siti nufon se enganake ke mwet suwoswos elos sun mwe in sewowo nu selos, oayapa ac fah oasr sasa ke pacl mwet koluk elos misa.

¹¹ Mwet suwoswos fin akin sewowoye sie siti na ac akfulatyeyuk, a kas lun mwet koluk uh kunauselike siti sac.

¹² Ma lalfon se in sufan sie sin sie. Mwet etu uh elos mislana.

¹³ Sie mwet lesrik tia ku in lulalfongiyuk, tuh kom ku in lulalfongi sie mwet oaru, in tia fahkelike ma lukma.

¹⁴ Sie mutunfacl ac ikori fin wangin mwet in kol we. Mwet pwapa lalmwetmet pus ac oru in oasr misla.

¹⁵ Kom fin wulela in akfalye soemoul lun sie mwetsac, kom ac auli tok. Ac wo nu sum kom fin tia kapsre kom nu kac.

¹⁶ Sie mutan oawe ac fah akfulatyeyuk, a mukul sulallal uh eis na mwe kasrup.

17 Oasr ma lacne nu sum sifacna ke pacl kom orek kulang. Kom fin sulallal, kom akkolukye kom sifacna.

18 Ac wangin kapak pwaye lun mwet orekma koluk, tuh kom fin oru ma suwohs, kom ac fah eis mwe moule pwaye.

19 Sie mwet su insianaung in oru ma suwohs fah moule, a mwet se su sulela na ku sel in oru koluk fah misa.

20 LEUM GOD El srunga mwet koluk nunak la, a El lungse elos su oru ma suwohs.

21 Kom in etu na pwaye lah mwet koluk ac fah kalyeyuk, a mwet suwoswos ac fah moliyukla.

22 Sie mutan oasku su wangin etaten yoro, ac oana sie ring gold infwen soko pig.

23 Ma mwet wo uh kena nu kac, pacl nukewa saflaiya uh ac wo. Pacl mwet koluk uh eis ma elos lungse, saflaiya uh kasrkusrak.

24 Kutu mwet engan in sang ma lalos, a yokelikna kasrpalos. A kutu mwet uh arulana tawi ma lalos, a sukasrup lalos yokelikna.

25 Kom in sang in yohk, na ac fah oasr kapkapak lom. Oru kasru lom nu sin mwet, na ac fah kasreyuk kom.

26 Mwet uh selngawi mwet se su sruokya wheat lal in tupan nu ke pacl yokelik molo, a elos kaksakin mwet se su kukakunla ke sie moule fisrasr.

27 Mwe finsrak lom fin wo, kom ac akfulatoryeyuk, tuh kom fin suk lokoalok, na lokoalok uh ac fah sun kom.

²⁸ Mwet su lulalfongi mwe kasrup uh ac ikori, a mwet suwoswos ac fah kapak oana sra folfol finsroa.

²⁹ Kutena mwet su use mwe lokoalok nu fin sou lal, ac wangin ma yorol ke saflaiya.

Mwet lalfon uh ac fah mwet orekma lun mwet lalmwetmet.

³⁰ Suwoswos ac fah ase moul, a sulallal ac fah eisla moul.

³¹ Mwet suwohs elos eis mwe moul lalos fin faclu. Ouinge kom in etu lah mwet koluk nukewa ac fah kalyeyuk.

12

¹ Kutena mwet su lungse etauk, el ac engan in eis kas in kai ke pacl el tafongla. Ma lalfon se mwet se fin srunga in aksuwosyeyuk el.

² LEUM GOD El in sewowo sin mwet wo, a El lusla mwet su nunkauk in oru ma koluk.

³ Wangin moul okak yurin mwet orekma koluk, a mwet suwoswos elos tu na ku.

⁴ Sie mutan payuk efal el mwe engan ac mwe konkin lun mukul tumal; a mutan payuk se su akmwekinye mukul tumal uh, el mwe akkulamye srin mukul tumal.

⁵ Mwet suwohs uh ac oru ma suwohs ac fal nu sum; mwet koluk elos kena kiapwekom.

⁶ Kas lun mwet koluk uh mwe akmas, a kas lun mwet suwoswos mwe molela nu selos su muta in fosrnga.

⁷ Mwet koluk uh fin kutangyukla, na elos ac wanginla, a sou lun mwet suwoswos ac tutaflana.

⁸ Kom fin lalmwetmet, ac kaksakinyuk kom. Kom fin lalfon, mwet uh ac pilesrekom.

⁹ Ac wo kom in sie mwet pilesreyuk su sifacna orekma in suk enenu lom, liki na in orek lumah mu kom sie mwet fulat, a wangin mwe mongo nom.

¹⁰ Sie mwet wo el karingin kosro natul, a mwet koluk uh sulallal nu sin kosro natulos.

¹¹ Mwet moniyuk in orek ima, pukanten mwe mongo yorol, a elos su sista pacl lalos ke orekma lusrongten elos lalfon.

¹² Mwet koluk elos suk na ma koluk in oru, a mwet suwoswos elos tu na ku.

¹³ Sie mwet koluk el sremla ke kas lal sifacna, a sie mwet suwoswos el fah tia sun mwe ongoiya.

¹⁴ Ma lacne nu sum ac fah fal nu ke kas lom ac orekma lom. Kom ac fah eis fal nu ke ma kom orala.

¹⁵ Mwet lalfon uh nunku mu pwaye selos in ma nukewa, a mwet lalmwetmet uh engan in porongo kas in kasru.

¹⁶ Sie mwet lalfon el sa na in foloyak, a mwet etu uh ku in pilesru kas in akkoluk orek nu sel.

¹⁷ Ke pacl kom fahkak ma pwaye, na nununku uh orekla suwohs, a kas kikiap uh oru nununku uh in sesuwos.

¹⁸ Kas fakfuk uh ku in kanteya sie mwet oana cutlass, a kas lalmwetmet uh ku in unwela.

¹⁹ Kikiap uh ac oan kitin pacl na; ma pwaye uh oan ma pahtpat.

²⁰ Kutasrik uh nwakla insien mwet ma akoo in oru ma koluk, a elos su suk in oru ma wo elos ac sun engan.

²¹ Wangin ma koluk sikyak nu sin mwet suwoswos, a nu sin mwet koluk uh, ma koluk mukena pa sik nu selos.

²² LEUM GOD El srunga mwet kikiap, a El in sewowo kaclos su akfalye kas lalos.

²³ Sie mwet etu nunak el mislana ke etu lal, a mwet lalfon uh arulana fahkak nikin lalos.

²⁴ Sie mwet alken in orekma el ac sie mwet kol; sie mwet alsrangesr el ac sie mwet kohs.

²⁵ Inse fosrnga ac aksupwarye kom; kas kulang ac akenganye kom.

²⁶ Sie mwet suwoswos el mwet kol nu sin mwet kawuk lal, a mwet koluk uh kololos nu ke ma tafongla.

²⁷ Kom fin alsrangesr, kom ac tia ku in konauk enenu lom, a kom fin alken, kom ac eis ma wo puspis.

²⁸ Suwoswos el inkanek nu ke moul; a sesuwos uh inkanek nu ke misa.

13

¹ Sie tulik lalmwetmet el lohang nu ke mwe luti lun papa tumal, a sie mwet inse fulat el tia ku in fahkak mu el tafongla.

² Mwet wo fah eis mwe in sewowo ke kas wo lalos, a elos su kutasrik elos suk na in oru ma sulallal.

³ El su karinganang kas lal el karingin moul lal; a el su kaskas pusla, el sifacna kunausulla.

⁴ Yohk kena lun sie mwet alsrangesr, a el ac tia ku in eis. Sie mwet alken ac eis ma nukewa ma el lungse.

⁵ Mwet suwoswos elos srunga kas kikiap, a kas lun mwet koluk uh mwe mwekin ac mwe srungayuk.

⁶ Moul suwohs mwe molela moul lun mwet su wangin mwata; a orekma koluk mwe kunausla moul lun mwet koluk.

⁷ Kutu mwet uh oru mu elos kasrup, a wangin ma lalos; ac kutu mwet uh oru mu elos sukasrup, a yohk mwe kasrup lalos.

⁸ Sie mwet kasrup enenu in orekmakin mani lal in molella liki mwet pwapa koluk, a wangin mwet aksangengye sie mwet sukasrup.

⁹ Mwet suwoswos uh oana sie kalem saromrom; mwet koluk uh oana sie lam ma apkuran in kunla.

¹⁰ Inse fulat uh mwe sramtauk akukuin mukena. Elos su suk kas in kasru pa lalmwetmet.

¹¹ Sie mwet fin eis mwe kasrup ke inkanek fisrasr; ac fah sa na in lisr. Mwet se ma orekma upa in konauk mwe kasrup lal, ac fah oasr ma lal pacl nukewa.

¹² Mwe finsrak lom fin pahtlana, kom ku in maskunak; a fin sun finsrak lom an, kom ac sessesla ke engan.

¹³ Elos su srangesr eis kas in kasru, ac fah sun mwe ongoiya; elos su eis kas in kasru, elos ac fah moul in misla.

¹⁴ Mwe luti lun mwet lalmwetmet uh, sie unon in moul su ac fah kasrekom in kaingkunla mwe sensen nu ke moul lom.

¹⁵ Akfulatyeyuk mwet lalmwetmet, a mwet ma tia ku in lulalfongiyuk fah sun mwe ongoiya.

16 Mwet ma oasr nunak la elos nunkala mau in wo meet liki elos oru, a mwet lalfon uh akkalemye na nikin lalos.

17 Sie mwet utuk kas soaru, ac sripauk lokoalok; a sie mwet utuk kas oaru, el orala misla.

18 Sie mwet su srangesr lutlut, el ac sukasrup ac mwekin. Kutena mwet su porongo kas in kai uh, fah akfulatyeyuk.

19 Fuka woiya pacl se kom eis ma kom kena nu kac! A mwet lalfon uh tia lungse forla liki ma koluk.

20 Kupasr nu sin mwet lalmwetmet, ac kom fah lalmwetmet. Kom fin asruoki nu sin mwet lalfon, kom ac fah sun ongoiya.

21 Mwe lokoalok uh ukwe mwet koluk nu yen nukewa, a ma wo uh ac fah itukyang nu sin mwet suwoswos.

22 Sie mwet wo ac fah akola mwe kasrup lal tuh tulik nutin tulik natul in usrui, a mwe kasrup lun mwet koluk fah som nu sin mwet suwoswos.

23 Acn ma soenna imaiyuk lukun ku in orala mwe mongo na yohk nu sin mwet sukasrup, tuh mwet sesuwos uh sruokya lukelos in tia imaiyuk.

24 Kom fin tia kai tulik nutum, kom tia lungse el. Kom fin lungse el, kom ac kael.

25 Mwet suwoswos elos kihp pacl nukewa, a mwet koluk elos masrinsral.

14

¹ Ke lalmwetmet, sie mutan el musaeak sou se, a lalfon uh ku in kunausya.

² Kutena mwet su moulin moul suwohs, elos akkalemye lah elos akfulatye LEUM GOD; elos su tia moul suwohs elos akkalemye lah elos pilesral.

³ Inse fulat lun sie mwet lalfon oru el kaskas pusla; a kas lun sie mwet lalmwetmet karinganul sifacna.

⁴ Fin wangin ox in amakin plao uh, ac wangin koanon nien fil mongo sum. A fin oasr, na nien fil mongo sum ac sessesla ke wheat.

⁵ Sie mwet loh oaru el fahkak ma pwaye pacl nukewa, a sie mwet loh soaru el kikiap pacl nukewa.

⁶ Sie mwet inse fulat el tia ku in sun lalmwetmet, a mwet oasr etauk la, fisrasr elos in eis mwe lutlut.

⁷ Nimet apkuran nu yurin mwet lalfon. Wangin ma elos ac ku in luti kom.

⁸ Efu ku mwet lalkung uh lalmwetmet? Mweyen el etu ma elan oru. Efu ku mwet sulalkung uh lalfon? Mweyen el nunku mu el etu ma nukewa.

⁹ Wangin fosrnga lun mwet lalfon ke elos orala ma koluk, a mwet wo elos suk in oasr nunak munas nu selos.

¹⁰ Wangin mwet ku in etu na pwaye lah fuka engan lom ku asor lom. Kom mukena pa etu. Wangin mwet ku in wi kom kac.

¹¹ Lohm sin sie mwet wo ac tu na tukun kunausyukla lohm sin sie mwet koluk.

¹² Sahrp inkanek soko ma kom pangon mu suwohs uh, ac ku in kolkomla nu ke misa.

¹³ Israsr uh ku in okanla inse asor. Pacl engan uh wanginla, asor sac srakna oasr.

14 Mwet koluk uh fah eis ma fal nu ke ma elos oru. Mwet wo uh fah eis lacnen orekma wo lalos.

15 Sie mwet lalfon el lulalfongi ma nukewa; a mwet lalkung elos taranna yen elos fahsr nu we.

16 Mwet etauk elos karinganang in tia sun mwe lokoalok, a mwet lalfon uh nikin sensen, ac sa na in mukuila.

17 Mwet mongsa uh oru ma lalfon; ac mwet kinauk inkanek kutasrik ac fah srungayuk.

18 Mwet nikin ac eis fokin lalfon lalos, a mwet lalkung ac usru etauk.

19 Mwet koluk ac fah epasr ye mutun mwet suwoswos ac pusisel in siyuk kasru selos.

20 Wangin mwet lungse orek kawuk nu sin sie mwet sukasrup, finne mwet tulan lal; a sie mwet kasrup, oasr mwet kawuk puspis lal.

21 Kom fin lungse kom in engan, na kom in kulang nu sin mwet sukasrup; sie ma koluk pa in pilesru kutena mwet.

22 Kom fin oru sie orekma wo, mwet uh ac lulalfongi kom ac sunakin kom, a kom fin wi oru orekma koluk, kom fahsr ke sie inkanek tafongla.

23 Orekma, na kom fah eis woiya. Kom fin mutana sramsarm, kom ac sukasrup.

24 Mwet lalmwetmet uh eis mwe kasrup; a mwet lalfon eteyuk ke lalfon lalos.

25 Sie mwet loh su kaskas pwaye el molela moul lun sie mwet; a el fin fahk kas kikiap, el lafwekin sie mwet.

26 Akfulatye LEUM GOD, fah sang lulalfongi ku ac moul misla nu sin sie mwet ac sou lal.

27 Ya kom lungse tuh kom in tia sa misa? Sie unon in moul pa akfulatye LEUM GOD.

²⁸ Fulat lun sie tokosra tuku ke pisen mwet ma el leumi. Fin wangin mwet, na el tia oaoa.

²⁹ Kom fin mongfirasr, kom lalmwetmet; a kom fin mongsa, kom akkalemye lufan lalfon lom.

³⁰ Inse misla uh mwe akkeye mano, a sok uh oana sie mas ma akkulamye mano.

³¹ Kom fin akkeokye mwet sukasrup, kom akfusrongtenye God su oralosla; a ke kom kulang nu sin mwet sukasrup, kom akfulatye God.

³² Mwet koluk uh putatla ke sripen orekma koluk lalos, a mwet wo uh molla ke sripen moul suwohs lalos.

³³ Lalmwetmet uh oan in nunak nukewa lun sie mwet etauk. Mwet lalfon uh wangin etu la ke lalmwetmet uh.

³⁴ Suwoswos ac oru sie mutunfacl in ku ac fulat. Ma koluk uh mwe akmwekinye sie mutunfacl.

³⁵ Tokosra uh elos in sewowo ke mwet pwapa fulat lalos su oaru in oru ma kuna; a elos kalyaelos su tia akfalye ma kunalos.

15

¹ Sie top fisrasr akmysyela kasrkusrak, a sie kas toasr ac purakak kasrkusrak.

² Ke mwet lalmwetmet elos kaskas, mwet uh mwel etauk. A mwet lalfon elos filakunla kas lusrongten.

³ LEUM GOD El liye ma orek in acn nukewa; El suiya ma nukewa kut oru — finne wo ku koluk.

⁴ Kas kulang mwe akkeye kom, a kas toasr ac mwe akmunasye kom.

⁵ Ma lalfon se pa in pilesru kas in luti lun papa tomom; a lalmwetmet pa in porongo kas in kai lal.

⁶ Mwet suwoswos elos karinganang kasrpalos, a mwet koluk elos sununtei kasrpalos, na ke pacl koluk tuku, elos kwacola.

⁷ Mwet lalmwetmet akyokye etauk, a mwet lalfon elos tia.

⁸ LEUM GOD El in sewowo ke pre lun mwet wo, a El srunga mwe kisa lun mwet koluk.

⁹ LEUM GOD El srunga inkanek lun mwet koluk, a El lungse elos su oru ma suwohs.

¹⁰ Kom fin oru ma koluk, kom ac sun kaiyuk upa; kom ac misa kom fin tia lela in aksuwosyeyuk kom.

¹¹ LEUM GOD El fin ku in etu ma nukewa ma oan in facl lun mwet misa, na kalem lah sie mwet el tia ku in okanla nunak lal liki God.

¹² Mwet inse fulat tia lungse in aksuwosyeyuk elos; elos tiana suk kas in kasru sin mwet lalmwetmet.

¹³ Ke pacl mwet uh engan, elos israsr srisrik, a ke pacl elos asor, insialos toasrlana.

¹⁴ Mwet lalkung lungse na lutlut, a mwet sulalkung mansisna in nikin.

¹⁵ Mwet sukasrup elos moul in fosrnga pacl nukewa, a mwet ma in sewowo, elos moul in engan pacl nukewa.

¹⁶ Wo in sukasrup ac in sangeng sin LEUM GOD, liki na in kasrup ac moul in lokoalok.

¹⁷ Ac wo in mongo mahsrik yen oasr lungse we, liki na in mongo ikwa yuyu yen oasr srunga we.

¹⁸ Mwet mongsa elos purakak akukuin, a mwet mongfirasr elos akmisy.

19 Kom fin alsrangesr, kom ac sun ma upa yen nukewa, a kom fin suwohs, wangin mwe lokoalok ac sun kom.

20 Sie tulik lalmwetmet el akenganye papa tumal. Sie tulik lalfon el pilesru nina kial.

21 Mwet lalfon elos engankin orekma lalfon lalos, a mwet lalmwetmet elos ac oru ma suwohs.

22 Kutena pwapa ma srihk kas in kasru nu kac, ac tia ku in fahla wo; enenu in oasr kas in kasru sin mwet pus, na ac fah wo saflaiya.

23 Mwe engan na yohk in konauk kas fal nu ke sripa se lun pacl sac!

24 Mwet lalmwetmet elos fahsr ke inkanek ma utyak nu ke moul; tia ke inkanek ma oatula nu ke misa.

25 LEUM GOD El ac fah kunausla lohmi sin mwet filang, a El fah loangela acn sin katinmas.

26 LEUM GOD El srunga nunak koluk, a El insewowo ke kas kulang.

27 Kom fin oru ma laesla ke inkanek kutasrik, kom ac pwanma ongoiya nu fin sou lom. Nimet eis mol in eyeinse, na moul lom fah loes.

28 Mwet wo elos nunku meet liki elos topuk. Mwet koluk elos sa in topuk, a kwana orala tukulkul.

29 Ke pacl mwet wo uh pre, LEUM GOD El porongo, a El ngetla lukelos su oru ma koluk.

30 Ngetnget kulang ac akenganye kom, ac pweng wo ac fah akkeyekom.

31 Kom fin porongo pacl kaiyuk kom uh, kom lalmwetmet.

32 Kom fin srunga lutlut, kom sifacna akkolukye kom. Kom fin porongo kas in kai nu sum, ac fah yokelik etauk lom.

³³ Sangeng sin LEUM GOD pa inkanek nu ke etauk. Kom enenu in pusisel, na fah akfulatyeyuk kom.

16

¹ Kut ku in oru pwapa lasr, tusruktu kas safla kac uh ma lun God.

² Kom ac nunku mu ma nukewa kom oru uh suwohs, tuh LEUM GOD El liye nunak lun insiom.

³ Siyuk LEUM GOD Elan akinsewowoye pwapa lom, na kom ac fah ku in orala.

⁴ Ma nukewa LEUM GOD El orala ac oasr saflaiya; na saflaiyen mwet koluk uh pa in sikiyukla.

⁵ LEUM GOD El srunga mwet nukewa su filang. El ac fah tia lela elos in kaingkunla mwe kaiyuk nu selos.

⁶ Kom in oaru ac inse pwaye, ac God El fah nunak munas ke ma koluk lom. Alfulatye LEUM GOD na wangin ma koluk ac fah sikyak nu sum.

⁷ Pacl kom akinsewowoye LEUM GOD, mwet lokoalok lom uh ac ekla mwet kawuk lom.

⁸ Kom fin eis srik ke inkanek suwohs, wo liki ke kom eis yohk ke inkanek sesuwos.

⁹ Kom ku in lumahla ma kom ac oru, a God pa ac oakiya inkanek lom.

¹⁰ Tokosra el kaskas ke ku sin God me; na sulela lal pwaye pacl nukewa.

¹¹ LEUM GOD El lungse tuh mwe paun ac mwe srikasrak nukewa in suwohs, ac molin mwe kuka in fal.

¹² Tokosra elos tia ku in lela ma koluk in orek, mweyen nununku suwohs pa oru sie mutunfaci in ku.

13 Sie tokosra el lungse lohng ma pwaye, ac el in sewowo selos su kaskas suwohs.

14 Mwet lalmwetmet elos srike in akenganye tokosra, mweyen el fin kasrkusrakak, ac ku in oasr mwet misa.

15 Sie tokosra fin in sewowo sum, ac mwe in sewowo nu ke moul lom; oana ke pukunyeng use af ke pacl mut.

16 Arulana wo in oasr lalmwetmet ac etauk, liki in oasr gold ac silver.

17 Mwet wo elos fufahsryesr ke soko inkanek ma ac tia kololos nu ke ma koluk; ouinge karinganang acn kom fahsr nu we — mweyen ac ku in molela moul lom.

18 Inse fulat ac kol nu ke ongoiya lulap, ac mwet filang elos ac ikori.

19 Wo kom in inse pusisel ac sukasrup, liki na kom in weang mwet inse fulat ac ipeis ke ma wap ma elos pisrala.

20 Lohang nu ke ma lutyuk kom kac, na kom ac fah eis moul wo ouiya. Lulalfongi in LEUM GOD ac kom ac fah engan.

21 Sie mwet lalmwetmet akilenyuk ke etauk lal. Fin wo kas in luti lal, mwet uh ac in sewowo in lutlut sel.

22 Etauk el sie unon lun moul nu selos su lalmwetmet, a kom fin srike in luti mwet lalfon, kom sista pacl lom ke wangin.

23 Mwet lalmwetmet elos nunkala mau meet liki elos kaskas; na ma elos fahk uh mwet uh engan in lohng.

24 Kas kulang uh emwem oana honey — wo emah, ac wo pac nu ke mano.

²⁵ Inkanek soko ma kom nunku mu pwaya uh, sahp ac kolkomla nu ke misa.

²⁶ Masrinsral lun sie mwet ac oru el orekma upa, tuh in ku in oasr mwe mongo nal.

²⁷ Mwet koluk elos suk inkanek in ak-lokoalokye mwet. Kas lalos uh firirrir oana e.

²⁸ Lesrik uh srumunyukelik sin mwet koluk. Elos purakak lokoalok ac kunausla inmasrlon kawuk uh.

²⁹ Mwet sulallal elos kiapwela mwet kawuk lalos, ac kololosla nu ke mwe ongoiya.

³⁰ Taran mwet su kotmwet nu sum ac kikiap in israsr, mweyen oasr ma koluk elos akoo.

³¹ Lacnen suwoswos pa moul loeleos, ac aunsuf fiaya el oana sie tefuro wolana.

³² Mongfisrasr wo liki orek ku. Sifacna leum fom, wo liki in leumi siti puspis.

³³ Mwet uh susfa in konauk ma lungse lun God, tusruktu God pa sulela top nu kac.

17

¹ Wo in kang bread mahi ke inse misla, liki na in wi kufwa in sie lohm ma oasr akukuin we.

² Sie mwet kulansap su oaru ac lalmwetmet fah fulat liki sie wen sununta nutin mwet kacto lal, ouinge el ac wi usrui ma lun tulik nutin mwet kacto lal.

³ Gold ac silver uh srikeyuk ke e, ac insien mwet uh srikeyuk sin LEUM GOD.

⁴ Mwet koluk uh lohng nu ke nunak koluk, ac mwet kikiap lungse lohng kas kikiap.

⁵ Kom fin aksruksruki mwet sukasrup, kom aklusrongtenye God su oralosla. Ac fah kaiyuk kom, kom fin engankin ongoiya lun mwet ngia.

⁶ Mwet matu uh engankin tulik nutin tulik natulos, oapana ke tulik uh engankin papa tumalos.

⁷ Sufal mwet leum in fahk kas kikiap, oayapa kas wo tia tuku sin sie mwet lalfon.

⁸ Kutu mwet uh nunku mu eyeinse uh oana mwenmen. Elos lulalfongi mu ku in sang ma nukewa nu selos.

⁹ Kom fin lungse mwet in lungse kom, kom nunak munas nu selos ke ma koluk elos oru nu sum. Kom fin sikalani in sramsramkin, ac ku in kunauselik inmasron sie kawuk.

¹⁰ Kas in kaiyuk sefanna ku in aksuwosyela sie mwet lalmwetmet, a sringsring siofok tia ku in aksuwosyela sie mwet lalfon.

¹¹ Mwet koluk elos purakak akukuin pacl nukewa, na ac fah supweyukla sie mwet roso sulallal in lainulos.

¹² Kom fin osun nu sin soko bear ma pisrapas-rla natu natul, ac srik sensen lom liki kom fin osun nu sin sie mwet lalfon kafofo ke orekma lusrongten lal.

¹³ Kom fin eis ma wo ac folokin ke ma koluk, ma koluk fah tia ku in wanginla liki lohm sum.

¹⁴ Mutaweyen sie akukuin oana ke sie dam tufahna srasrelik, ke ma inge tulokinya akukuin sac meet liki ac yokelik.

¹⁵ Aksukosokye sie mwet koluk, ku kapriya sie mwet wangin mwata — lumah luo inge kewa srungayuk sin LEUM GOD.

16 Wangin sripa sie mwet lalfon in sista mani nu ke lutlut, mweyen wangin etauk sel.

17 Mwet kawuk uh akkalemye lungse lalos pacl nukewa. Ma kunen sou uh in akasrui ke pacl upa.

18 Mwet na wangin nunak la pa ac orek wulela in akfalye soemoul lun siena mwet.

19 Mwet su lungse ma koluk elos lungse orek lokoalok. Kom fin konkin mwe kasrup lom pacl nukewa, kom purakak lokoalok.

20 Elos su nunak koluk ac kaskas koluk, ac fah wangin ma wo nu selos, a ongoiya mukena.

21 Mwe na asor ac toasr nu sin sie papa ma tulik natul uh oru ma lalfon.

22 Inse engan mwe akkeye monum. A el su kwacna inse toasr, fah akmunasye manol.

23 Mwet nununku sesuwos elos eis mwe eye-inse in lukma. Ke ouinge uh nununku suwohs tiana orekla.

24 Mwet lalkung elos sulela in akwot nu ke soko inkanek lalmwetmet, a mwet lalfon uh takusrkusr ke inkanek puspis.

25 Sie tulik lalfon el mwe toasr nu sin papa tumal, ac akmwenye insien nina kiyal.

26 Tia wo in sang kaiyuk nu sin mwet wangin mwata, ku kalyeyuk mwet oru ma pwaye. Fin ouinge, nununku uh kihla.

27 Mwet lalmwetmet na pwaye elos tia oalinkas. Mwet ma muta misla pa liyaten uh. 28 Sie mwet lalfon fin muta misla ac tia sramsram, ku in nunkeyuk mu el lalmwetmet.

18

¹ Mwet se ma tia lungse kupasr nu sin mwet, el nunku kacil sifacna. El ac tiana insese nu ke ma mwet ngia pangon mu suwohs.

² Sie mwet lalfon el lungse fahk nunak lal sifacna. El tia suk elan kalem ke nunak lun mwet ngia.

³ Ma koluk ac mwekin uh tukeni fahsr. Kom fin orala sie ma koluk, ac sufanyuk kom.

⁴ Kas lun sie mwet ac ku in ase lalmwetmet — loal oana meoa, ac loslos oana soko infacl.

⁵ Tia wo in wi layen lun mwet ma orala ma koluk, mweyen ac ku in sruokya nununku suwohs liki mwet wangin mwata.

⁶ Ke pacl se mwet lalfon el purakak sie akukuin, el sifacna suk in sringsring el.

⁷ Ke sie mwet lalfon el kaskas, el sifacna akkolukyalla; el sruhu ke kas lal sifacna.

⁸ Arulana wo eman lesrik uh. Kut lungse na ukumya.

⁹ Koluk lun sie mwet alsrangesr, oapana koluk lun sie mwet kunausten.

¹⁰ LEUM GOD El oana sie tower na ku, yen mwet suwoswos ku in som ac wikla we. ¹¹ Mwet kasrup elos nunku mu mwe kasrup lalos ac karinganulos oana pot fulat ma rauneak sie siti.

¹² Sie mwet inse pusisel ac fah akfulatyeyuk. El su inse fulat ac fah sun ongoiya.

¹³ Porongo meet liki kom topuk. Kom fin tia oru ouinge, kom oana sie mwet lalfon ac kom ac fah mwekin.

¹⁴ Kuiyen nunak lom ku in kasrekom ke pacl kom mas. Fin wanginla, na finsrak lom ac wanginla pac.

¹⁵ Sie mwet lalmwetmet el suk in akyokye etauck lal pacl nukewa.

¹⁶ Kom fin ke osun nu sin sie mwet fulat, us sie mwe sang an lom nu sel, na ac fah fisrasr kom in sonol.

¹⁷ Ke pacl in nununku, mwet se ma sramsram meet ac lumweyuk mu el pa pwaye, nwe ke pacl se mwet se lainul uh mutawauk in kisen siyuk sel.

¹⁸ Mwet fulat luo fin amei in acn in nununku, na susfa pa ku in aksafyela.

¹⁹ Kasru ma lim ac el ac fah karingin kom oana sie pot ku lun siti uh. A kom fin akukuin nu sel, el ac fah kaliya srungul lal nu sum.

²⁰ Kom ac fah kosrani ma wo ku ma koluk ke kas nukewa kom fahk. ²¹ Ma kom fahk uh ku in karingin moul ku kunausla moul; ouinge kom ac sifacna eis fokin ma kom fahk.

²² El su konauk sie mutan kial el konauk sie ma arulana wo; ma inge akkalemye kulang lun LEUM GOD nu sel.

²³ Pacl sie mwet sukasrup el kaskas el enenu in kas fisrasr. A top lun mwet kasrup uh arulana kou.

²⁴ Kutu kawuk uh tiana kawil, a kutu kawuk uh wo liki na tamulel.

19

¹ Ac wo kom in sukasrup ac suwohs, liki na in lalfon ac kikiap.

² Insienaung fin wangin etauck, tia ma wo se; ac orekma in sulaklak ku in sot ongoiya nu sum.

³ Kutu mwet uh sifacna kunauselosla ke orekma lalfon lalos, na toko elos sis nu fin LEUM GOD.

⁴ Mwet kasrup uh fisrasr in konauk mwet kawuk puspis, a upa mwet sukasrup uh in sruokya mwet kawuk pu lalos.

⁵ Kom fin fahk kas kikiap ye mutun nununku, kom ac fah kaiyuk, na ac wangin inkanek in kaingla lom.

⁶ Mwet nukewa srike in eis ohi sin mwet fulat; ac mwet nukewa kena in kawuk nu sin mwet ma ac kitaung mwe sang nu selos.

⁷ Sie mwet sukasrup ac pilesreyuk sin sou lal, ac mwet kawuk lal ac pilesral yohk liki. Pacl el sokolos elos wangin.

⁸ Kom oru sie ma wo nu sum sifacna ke kom lotela ma nukewa ma kom ku. Esamya ma kom lotela uh, na kom ac fah kapkapak.

⁹ Wangin sie su kaskas kikiap ye mutun nununku ku in kaingkunla kai nu sel. Pwayena lah el ac muta in ongoiya.

¹⁰ Tiana fal tuh sie mwet lalfon in yolyak mwe kasrup yorol, oayapa tia fal mwet kohs in leum fin mwet wal fulat.

¹¹ Kom fin sie mwet etu, kom ac ku in kutong kasrkusrak lom. Mwet fin oru ma koluk nu sum, ac arulana wo kom in tia lohng nu kac.

¹² Kasrkusrak lun sie tokosra oana ngutngut lun soko lion, ac kulang lal oana woiyen af uh ke kahkla uh.

¹³ Sie wen lalfon ku in aksukapasyela papa tumal, ac wowon lun mutan kial uh oana kof tultul su tia tui.

¹⁴ Sie mukul ku in usrui lohm ac mani sin papa tumal, tuh LEUM GOD mukena ku in sang sie mutan lalmwetmet kial.

15 Kom fin alsrangesr na ac lungse mutul, kom ac masrinsral.

16 Kom in liyaung ma sap lun God, na ac fah loes moul lom; kom fin pilesru, kom ac misa.

17 Kom fin sang mwe sang nu sin mwet sukasrup, ac oapana ke kom sang nu sin LEUM GOD, ac El ac fah folokin nu sum.

18 Kai tulik nutum ke kom srakna ku in kifasul. Kom fin tia, kom sifacna oakiya inkanek in ongoiya nu selos.

19 Sie mwet fin mongkeke, lela elan sifacna akfalyela ma koluk el orala. Kom fin molella, kom ac enenu in sifilpa molella.

20 Kom fin porongo kas in kasru nu sum ac engan in eis kas in luti, na sie len kom ac fah lalmwetmet.

21 Mwet uh ku in pu kain in ma puspis; tusruktu ma lungse lun LEUM GOD pa ac orek uh.

22 Mwe mwekin se pa in rapku; mwet sukasrup uh wo liki mwet kikiap.

23 Akfulatye LEUM GOD na ac fah loes moul lom, ac kom ac fah inse misla ac tia fosrngga.

24 Lupan alsrangesr lun kutu mwet uh oru elos srunga sifacna srukak mwe mongo nu inwalulos.

25 Mwet aksruksruk uh fal in kaiyuk tuh in mwe luti nu sin mwet sulalkung. Kom fin lalmwetmet, kom ac eis etauk ke pacl kaiyuk kom.

26 Sie mwet su oru koluk nu sin papa tumal ku lusla nina kial liki lohmsel, fah mwe mwekin lulap.

²⁷ Wen nutik, pacl se kom tui in eis mwe lutlut, kom ac sa na in mulkunla ma kom lotela tari.

²⁸ Wangin nununku suwohs ku in orek sie mwet loh fin sulela ku sel in akkolukye sie mwet. Mwet koluk uh lungse na ma koluk.

²⁹ Pwayena lah mwet aksruksruk lalfon uh ac pulakin sringsring.

20

¹ Sruhila ke mwe nim ku ac oru kom in wowon ac orekma lalfon. Sruhi uh orala sie mwet in lalfonla.

² Kom in sangeng ke kasrkusrak lun sie tokosra oana ke kom sangeng ke ngutngut lun soko lion. Kom fin akkasrkusrakye sie tokosra, kom sifacna eiskomyang nu ke misa.

³ Mwet lalfon uh pa sripauk akukuin uh. Ac fah kaksakinyuk elos su tia wi akukuin.

⁴ Sie mwet ima su alsrangesr in plao in pacl fal la, fah tia kosrani fahko.

⁵ Nunak ma oan insien sie mwet, oana kof in sie luf loal; a mwet oasr etauk yoro ku in aketeya in kalem.

⁶ Pus na mwet fahk pwaye ac oaru la, tusruktu su selos ku in akpwayeye?

⁷ Insewowo tulik su papa tumalos oru ma pwaye ac suwohs.

⁸ Sie tokosra su muta ke nien nununku, el ac ku in akilen ma koluk ke el liye.

⁹ Ya oasr sie mwet ku in fahk na pwaye lah nasnas insial ac wanginla ma koluk lal?

¹⁰ LEUM GOD El srunga mwe paun kikiap ac mwe srikasrak sesuwos.

11 Finne tulik srisrik se, ac kalem ouiyal ke ma el oru; kom ku in akilen lah el suwohs ac wo.

12 LEUM GOD El ase mutasr tuh kut in liye, ac sracsr tuh kut in lohng.

13 Kom fin sisle pacl lom in motul, kom ac sukasrup. Oru kom in kafofo, na ac fah oasr sunun mwe mongo nom.

14 Mwet moul ke iwen kuka uh torkaskas pacl nukewa mu yokla molin mwe kuka uh, a ke el som el konkin mu srik molin ma el moli uh.

15 Kas lalmwetmet uh yohk sripa liki gold ac mwe yun saok.

16 Sie mwet su wulela in fosrngakin soemoul lun sie mwetsac el lalfon, na fal elan sang nuknuk lal sifacna in mwe akpwaye nu ke soemoul el wuleang kac.

17 Ma kom eisla ke inkanek sesuwos ac ku in mwe engan nu sum oana sie mwe mongo na yuyu, tuh ac tia paht toko na ac oana sie oalu sessesla ke fikar.

18 Suk kas in kasru wo, na ma kom oru ac fah fahla wo. Nimet sroang nu ke mweun fin soenna oasr pwapa.

19 Sie mwet lesrik tia ku in okanla ma lukma. Nimet fototo nu yurin mwet oalinkas.

20 Kom fin selngawi papa tomom ku nina kiom, moul lom ac fah oana sie lam kunla in lohsh uh.

21 Fin fisrasr eisyen mwe kasrup lom an, ac fah srik woiya nu sum.

22 Nimet sifacna foloksak ke ma koluk. Tupan ac lulalfongi in LEUM GOD, ac El fah aksuwosyela.

23 LEUM GOD El tia lungse mwe paun ac mwe srikasrak sesuwos.

24 LEUM GOD El oakiya tari inkanek lasr uh, na sie mwet el ac etu fuka inkanek lun moul lal sifacna?

25 Nunkala akwoya meet liki kom wulela in oru sie mwe kisa nu sin God. Sahp kom ac auli kac tok.

26 Sie tokosra lalmwetmet el ac konauk lah su orala ma koluk uh, na el fah sang kai nu sel ke wangin pakomuta.

27 LEUM GOD El ase ngunasr, su oana sie kalem saromrom ma tolak nunak lukma nukewa lasr.

28 Sie tokosra fah mutana in wal lal ke lusenna pacl el oru ma pwaye, suwohs, ac fal.

29 Wolana lun mwet fusr pa ku in mano lalos, ac oasku lun mwet matu pa aunsuf fiaya lalos.

30 Kutu pacl uh kaiyuk upa ku in ekulla ouiyen moul koluk lasr uh.

21

1 LEUM GOD El leumi nunak lun sie tokosra, oana ke El oakiya fahsr lun soko infacl.

2 Sahp kom nunku mu ma nukewa kom oru uh suwohs, tuh esam lah LEUM GOD El tuni nunak lun insiom.

3 Oru ma suwohs ac pwaye; ma inge mwe akenganye LEUM GOD yohk liki ma kom ac kisakunang nu sel.

4 Mwet koluk uh kolyuk ke nunak filing ac inse fulat. Ma inge koluk.

5 Motkwala akwoye orekma lom, na ac fah yolyak ma oan yurum; kom fin orekma sulaklak, ac fah tiana sun enenu lom.

⁶ Mwe kasrup kom eis ke inkanek kutasrik ac sa na in wanginla, tusruktu ac kol kom nu ke misa meet liki ac wanginla.

⁷ Mwet koluk uh ac fah kunausyukla ke sulallal lalos sifacna; elos srunga oru ma suwohs.

⁸ Mwet oru ma koluk elos fahsr ke inkanek kih; a mwet wangin mwata elos oru ma suwohs.

⁹ Ac wo in muta fin mangon lohmu uh, liki in muta in lohmu uh wi sie mutan torkaskas.

¹⁰ Mwet koluk elos kena oru ma koluk pacl nukewa; wangin pakomuta lalos nu sin mwet.

¹¹ Ke pacl se kaiyuk sie mwet inse fulat, na sie mwet sulalkung el ac ku in eis etauk kac. Sie mwet lalmwetmet el eis etauk ke ma lutiyuk el.

¹² God, su suwoswoslana, El etu ma orek in lohmu sin mwet koluk, ac El ac fah eialosyang nu ke ongoiya.

¹³ Kom fin srangesr lohng pang lun mwet sukasrup ke elos suk kasru, na ke kom ac pang in suk kasru, ac fah tia pac lohngyuk kom.

¹⁴ Sie mwet fin mulat sum, na sie mwe sang in lukma ac ku in akmysyella.

¹⁵ Pacl ma orekla sie nununku suwohs, mwet wo uh in sewowo, a mwet koluk elos toasrla.

¹⁶ Misa soano kutena mwet su tafongla liki inkanek lun etauk.

¹⁷ El su sista mani yohk nu ke mwe kasrup, wain ac mongo yuyu, ac fah tiana kasrup.

¹⁸ Mwet koluk sifacna use nu faclos mwe keok ma elos srike in oru nu sin mwet wo.

¹⁹ Wo in muta yen mwesis liki in muta yurin sie mutan su lungse torkaskas.

²⁰ Mwet lalmwetmet uh pus mwe kasrup ac mwe insewowo lalos, a mwet lalfon uh sa na in sista mani lalos.

²¹ Kom in kulang ac suwosna, na ac fah loes moul lom; mwet uh fah akfulatye kom ac oru wo nu sum.

²² Sie mwet kol lalmwetmet lun un mwet mweun, ku in sruokya sie siti ma karinginyuk sin mwet na watwen, ac kunausla pot ma elos lulalfongi yohk kac.

²³ Kom fin tia lungse sun mwe lokoalok, karinganang ma kom fahk an.

²⁴ Sie mwet inse fulat el nunku kacl sifacna, ac el filang ac konkin.

²⁵ Sie mwet alsrangesr su srunga orekma, el sifacna oru elan misa — ²⁶ pwayena ma el nunku pa el suk in pus ma lal. A sie mwet suwoswos el insewowo in sang ac tia sruok.

²⁷ LEUM GOD El srunga mwe kisa lun mwet koluk, yokna elos fin oru ke nunak koluk lalos.

²⁸ Kas lun sie mwet loh kikiap fah tia lulalfongiyuk, a kas lun sie mwet su nunkala mau wo fah lohngyuk.

²⁹ Mwet suwoswos elos okak in etu lalos; mwet koluk uh tia sruhk etu a elos kwafelos mwet in liye mu elos etu.

³⁰ Wangin sripen lalmwetmet, etauk, ku liyaten lun mwet, fin lain LEUM GOD.

³¹ Kom ku in akoela horse puspis nu ke mweun, tusruktu LEUM GOD pa ac sot kutangla.

22

¹ Kom ac fin sule inmasrlon elah wo ac mwe kasrup, sulela elah wo.

² Oasr ma se mwet kasrup ac mwet sukasrup oana sie kac: elos kewa orekla sin LEUM GOD.

³ Ke pacl se mwe lokoalok tuku, mwet etu elos ac fahsr liki; a sie mwet wangin nunak la ac fahsryang nu kac, na toko el auli.

⁴ Akfulatye LEUM GOD ac inse pusisel, na kom ac fah kasrup, sunakinyuk, ac loes moul lom.

⁵ Kom fin lungse moul lom, na fahsr liki mwe kwasrip ma srumasrla mwet koluk ke inkanek lalos.

⁶ Luti nu sin sie tulik inkanek fal elan fahsr kac, na ke el matula el fah tia fahsr liki.

⁷ Mwet sukasrup elos mwet kulansap lun mwet kasrup. Ouinge, kom fin ngisre mani sin sie mwet, na kom mwet kulansap lun mwet sac.

⁸ Kutena mwet su taknelik fita lun orekma koluk ac fah kosrani ongoiya, na kasrkusrak upa lalos ac safla.

⁹ Kom in kulang ac kasru mwet sukasrup ke mwe mongo nom, na ac fah akinsewowoyeyuk kom.

¹⁰ Sisle mwet se ma inse fulat, na ac fah wanginla akukuin, amei, ac akkolukye sie sin sie.

¹¹ El su lungse inse nasnas ac kaskas kulang, tokosra el ac mwet kawuk lal.

¹² LEUM GOD El akkeye mwet orekma pwaye, a El tia akkeye kas kikiap lun mwet kutasrik.

¹³ Sie mwet alsrangesr el mutana in lohmi sel; el mu el fin tufoki soko lion ac sruokilya.

¹⁴ Kas lun sie mutan koluk oana sie luf na loal. Elos su akkasrkusrakye LEUM GOD fah putatyang nu loac.

¹⁵ Tulik srisrik uh ac nuna oru ma lalfon ke elos srik, tuh kaiyuk wo uh ac lotelos in oru ma fal.

¹⁶ Kom fin sang mwe kite nu sin mwet kasrup, ku akkeokye mwet sukasrup in akyokye ma laesla lom, kom ac sifacna oru tuh kom in sukasrup.

Kas Lalmwetmet Tolngoul

¹⁷ Porongo, ac nga fah luti nu sum kas lun mwet lalmwetmet. Lotela mwe luti lalos, ¹⁸ ac kom ac fah in sewowo kom fin esam ac kaliya.

¹⁹ Nga lungse kom in filiya lulalfongi lom in LEUM GOD; pa oru nga akola in fahkak ma inge nu sum misenge. ²⁰ Nga simusla tari kas lalmwetmet tolngoul nu sum. Oasr kas in etauk ac kas in kasru ²¹ su ac fah luti nu sum kalmen ma suwohs ac pwaye. Na pacl se ac supweyukla kom in konauk, kom ac foloko use top suwohs.

¹
²² Nimet pisre ma lun mwet sukasrup ke sripenna kom ku lukelos. Nimet orek kutasrik nu selos su wangin kasreyalos in acn in nununku.

²³ LEUM GOD El ac fah aululos sramsram, ac El ac fah kalyaelos su akkeokye mwet sukasrup ingan.

²
²⁴ Nimet asruoki nu sin mwet mongsa, ²⁵ sahp kom ac lotela ouiya lalos ac kofla ekulla tok.

³
²⁶ Nimet wulela in fosrngakin soemoul lun kutena mwet. ²⁷ Kom fin kofla in akfalyela, elos ac eisla ma lom nukewa, finne mwe oan kiom.

4

²⁸ Nimet mokle akilenyen sie masrol matu ma oakwuki sin mwet matu lom somla.

⁵
²⁹ Kom fin konauk sie mwet pah ac wo ke orekma, el ac fal in orekma nu sin tokosra, ac tia nu sin mwet pilasr.

23

⁶
¹ Kom fin wi sie mwet fulat muta mongo, esam akwoya lah su el uh. ² Kom finne ke mongo yohk, kom eis na lupa fal. ³ Nimet oasroasr nu ke mwe mongo yuyu el kite kom kac. Sahp el oru in mwe srike kom.

⁷
⁴ Kom in lalmwetmet, ac tia kemkatula in suk mwe kasrup. ⁵ Mani lom uh ku in wanginla ke kitin pacl na — oana in oasr posohksok kac, na sohkla oana sie eagle.

⁸
⁶ Nimet mongo yurin sie mwet srowohsr, ku mwel mwe mongo yuyu el oru. ⁷ El ac fahk mu, “Fahsru eis pac kutu mongo uh,” tusruktu el tia fahk ke inse pwaye. Nunak lal siena. ⁸ Kom ac wihtacla ma kom kangla, ac kusen eyeinse lom uh wanginla sripa.

⁹
⁹ Nimet srike in sramsram in lalmwetmet nu sin sie mwet lalfon; el tia ku in eis in nunku kac.

¹⁰
¹⁰ Nimet mokle sie masrol matu, ku eisla acn lun mwet mukaimtal. ¹¹ LEUM GOD El ac

loangelos ke ku lal, ac aolulos in sramsram lain kom.

¹¹

¹² Porongo mwet luti lom, ac sang kuiyom in lutlut.

¹²

¹³ Nimet alolo in kai sie tulik. Sie sringsring fal ac tia unilya, ¹⁴ a ma ac molela moul lal.

¹³

¹⁵ Tulik nutik, kom fin sun lalmwetmet, nga ac arulana in sewowo. ¹⁶ Nga ac arulana engan ke nga lohng kom fahk kas lalmwetmet.

¹⁴

¹⁷ Nimet sok sin mwet koluk, a kom in akfulatye LEUM GOD pacl nukewa. ¹⁸ Fin ouinge, kom ac fah sun finsrak nukewa lom.

¹⁵

¹⁹ Tulik nutik, porongeyu. Kom in lalmwetmet ac nunak akloalya ke ouiyen moul lom. ²⁰ Nimet kupasr nu sin mwet nim wain yokla ac kainmongo. ²¹ Mwet lungse nimnim ac mwet kainmongo elos ac sukasrup. Fin pwayena ma kom oru pa mongo ac motul, ac tia paht na kom nukum nuknuk mihsasa.

¹⁶

²² Porongo papa tomom — funu tia el, kom lukun wangin. Ke pacl se nina kiom el matuoh, akkalemeye srui lom nu sel.

²³ Pwaye, lalmwetmet, lutlut, ac etauk — ma inge kewa fal kom in moli, tusruktu kom in tia kukakunla, mweyen ma inge arulana saok.

²⁴ Mwe in sewowo nu sin sie papa tulik natul fin lalmwetmet ac moulsuwohs.

²⁵ Oru ma ac akinsewowoye papa tomom ac nina kiom. Kom fin oru ouinge, nina kiom el ac arulana engan.

17

²⁶ Wen nutik, lohang akwoya, ac lela moulsuk in mwe srikasrak nu sum. ²⁷ Mutan kosro su eis molin kosro lalos, ac mutan koluk uh, elos sie kwasrip nu ke misa. ²⁸ Elos soanekom oana mwet pisrapasr, ac oru mukul puspis in tia pwaye nu sin mutan kialos.

18

²⁹ Su oasr ongoiya yoro? Su oasr asor yoro? Su amei ac lungse anwuk finne wangin sripa? Su srusrala atronmuta? ³⁰ Elos su muta paht ke wain uh, ac elos su kar mwe nim ku. ³¹ Nimet lela wain uh in srifekomla, finne srusra ac saromrom in cup uh, ac arulana wo emah ke kom ac ukumya uh. ³² Ke lotutang tok ah, kom ac pula mu oana soko wet pwasin el ngaliskomi. ³³ Motom ac liye ma sakirik, ac nunak lom ac kaskas lom ac fah tia kalem. ³⁴ Kom ac pula mu kom kalkal meoa — ikwot ikme oana ke kom muta elucng ke kwesu in oak uh. ³⁵ Na kom ac fahk, “Oasr mwet puokyu, nga tia pula. Oasr mwet uniyu tuh nga tiana esam. Efu ku nga kofla in tukakek? Nga enenu sie pac mwe nim ah.”

24

¹ Nimet sok sin mwet koluk, ac nimet oru kom in kawuk selos. ² Pacl nukewa elos pwapa sulal, ac sramsram lalos mwe na purakak lokoalok.

²⁰

³ Lohm uh musaiyuk fin pwelung lun lalmwetmet ac etauk. ⁴ Acn ma oasr etauk we, infukil uh yunla ke ma saok ac oaskulana.

²¹

⁵ Wo in lalmwetmet liki na in ku; aok, yohk sripa in etauk liki in fokoko. ⁶ Kom enenu na in akola akwoya meet liki kom srola ke sie mweun, ac kom fin eis kas in kasru wo puspis na kom ac fah ku in kutangla.

²²

⁷ Kas lalmwetmet uh arulana loalla nu sin sie mwet lalfon in kalem kac. Wangin ma el ac ku in fahk ke pacl ac srumunyuk ma yohk sripa uh.

²³

⁸ Kom fin orek pwapa koluk pacl nukewa, ac fah eteyuk kom lah kom sie mwet orek lokoalok. ⁹ Ma nukewa sie mwet lalfon ac nunkauk in oru uh ac ma na koluk. Mwet uh srunga mwet se ma kwacna aklusrongtenye mwet.

²⁴

¹⁰ Kom fin munasla ke pacl kom sun ma upa, kalmac pa ku lom uh srikla.

²⁵

¹¹ Nimet alolo in molela sie mwet su akola in anwuki ke sripen nununku sesuwos. ¹² Sahrp kom ac fahk mu kom nikin, a God El etekom ac nunak lom. El ac fah moli nu sum fal nu ke ma kom orala.

26

¹³ Tulik nutik, kom in mongo honey, mweyen arulana wo. Oana ke honey emwem in oalum, ¹⁴ouinge lalmwetmet uh wo nu ke ngunum. Kom fin eis lalmwetmet, na moul lom in pacl fahsru ac fah wo.

27

¹⁵ Nimet oana sie mwet koluk su pwapa sulal in pisrala ma lun sie mwet suwohs, ku in eisla lohmsel. ¹⁶ Finne pus pacl sie mwet suwohs el ikori, el ac sifil tuyak, a mwe ongoiya uh kunausla mwet koluk.

28

¹⁷ Nimet engan ke pacl mwet lokoalok lom sun ongoiya uh, ac nimet engan ke pacl el tukulkul. ¹⁸ LEUM GOD El ac etu lah kom engankin, ac El ac tia lungse; fin ouinge, sahp El ac tia sang kai nu sel.

29

¹⁹ Nimet lela mwet koluk in akfosrngaye kom; ac nimet sok selos, ²⁰ mweyen wangin finsrak lun sie mwet koluk nu ke pacl fahsru. Wangin ma el akwot nu kac.

30

²¹ Tulik nutik, kom in akfulatye LEUM GOD ac sunakin tokosra. Nimet asruoki nu sin mwet su lainulos. ²² Mwet ouinge uh ac sa na in kunausyukla. Ya kom akilen luman ongoiya ma ku in tuku sin God me ac sin tokosra me?

Kutu Pac Kas Lalmwetmet

²³ Mwet lalmwetmet uh oayapa fahk ma inge:

Tia wo sie mwet nununku in wiwimwet. ²⁴ El fin sang mwata nu fin mwet se ma suwohs, mwet nukewa ac srungal ac selngawel. ²⁵ A kutena mwet nununku su kai mwet oasr mwata, elos fah kapkapak ac mwet uh ac kaksakunulos.

²⁶ El su kawuk na pwaye lom el ac topuk kom ke kas pwaye.

²⁷ Akola ima lom ac yukwiya ma kom ac moull kac, na kom fah musai lohm sum ac sou lom.

²⁸ Nimet orek loh lain sie mwet fin wangin mwatal. Nimet fahk kutena ma sutuu kacl. ²⁹ Nimet fahk mu, “Nga ac oru nu sel in oana ke el tuh oru nu sik! Nga ac folokunang pacna ma el oru nu sik!”

³⁰ Nga fahsr sasla ke ima in grape lun sie mwet alsrangesr ac lalfon. ³¹ Kupoi ke kokul ac mah kap wel, ac pot ma kuhlasak uh mokukla. ³² Nga liye ma inge ac nunku kac, na pa inge mwe luti nga eis kac: ³³ Farpoeni ac mongla kutu srisrik, eis pacl in motul lom, ³⁴ tusruktu ke kom srakna motul, sukasrup ac fah tuku nu fom oana sie mwet pisrapasr su us mwe anwuk inpaol.

25

Kutu Pac Soakas Lal Solomon

¹ Pa inge kutu pac soakas lal Solomon, su sifilpa simla sin mwet sim lal Tokosra Hezekiah lun Judah.

² Kut akfulatye God ke ma El okanla liki kut, ac kut akfulatye tokosra uh ke ma elos aketeya nu sesr.

³ Kom tia ku in etu nunak lun sie tokosra. Nunak lal uh fulat oana yen engyeng uh ac loal oana meoa uh.

⁴ Eisla ma fohkfok liki silver, na mwet orekma kac uh fah ku in sang orala ma na oasku se.

⁵ Eisla mwet pwapa koluk liki ye mutal tokosra, na tokosrai lal fah eteyuk ke nununku suwohs.

⁶ Nimet sifacna akfulatye kom ye mutun tokosra, ku tu yen sin mwet fulat. ⁷ Ac wo in supweyuk kom nu ke sie nien muta fulat, liki na in fwackot nu sum kom in sang nien muta lom nu sin sie su fulat liki kom.

⁸ Nimet sulaklak in utyak nu in nununku in tukakin ma kom liye uh. Sie mwet loh fin utyak tukum in fahkak lah kom tafongla, na mea kom ac oru?

⁹ Kom, ac mwet tulan lom, fin tia insese ke kutu ma, sifacna aksuwosyela inmasrlomtal, ac nimet sramsramkin nu saya. ¹⁰ Fin tia ouinge, mwet nukewa ac etu lah kom tia ku in karinganang ma oal in srumunyuk, ac mwekin lom ac tiana wanginla.

¹¹ Sie nunak ma aketeyuki wo el arulana saok oana gold nasnas ma oakiyuki ke sie tefuro silver.

¹² Kas in sensenkakin sin sie mwet ma oasr etauk la nu sin sie su in sewowo in lohng, saok liki ring gold ku mwe naweyuk su orekla ke gold nasnas.

¹³ Sie mwet roso su ku in lulalfongyuk el mwe in sewowo nu sel su supwalla, oana kof oyohu ke pacl fol uh.

¹⁴ Mwet su orala wulela ac tia akfalye, elos oana pukunyeng ac eng ma wangin af kac.

¹⁵ Kas fisrasr ac kulang ku in kutongya alein upa, oayapa ku in kifasla nunak lun mwet leum uh.

¹⁶ Nimet kang honey yohk liki ma fal — ac oru kom wohtla. ¹⁷ Nimet mutwata fususla nu yurin mwet tulan lom; el ac ku in totola sum ac srungakomla.

¹⁸ Sie mwet su fahkak kas kikiap lain kutena mwet, oapana ke el sang sie cutlass faksilya, ku puokilya ke sak in anwuk, ku pisrkilya ke soko osra in pisr kosroh.

¹⁹ Kom fin epahl nu sin sie mwet soaru ke pacl ma upa uh sikyak, na oana ke kom mongo ke soko wihs furareyak, ku fahsr ke sie nia sukapasla.

²⁰ Kom fin yuk on in srital nu sin sie mwet su arulana fohsak nunak la, ac oapana ke kom eisla nuknuk liki sie mwet ke pacl mihsrisr, ku sang sohl nu ke sie kinet.

²¹ Mwet lokoalok lom fin masrinsral, sang mongo nal; el fin malu, sang kof nimal. ²² Tuh ke kom oru ouinge el ac arulana mwekinla sum,* ac LEUM GOD El ac fah moli nu sum.

²³ Lesrik pwanak kasrkusrak, oana ke eng tuh epang me uh use af.

²⁴ Ac wo in muta fin mangon lohmu uh, liki in muta in lohmu uh wi sie mutan torkaskas.

²⁵ Ke kom ac lohng sie pweng na wo yen loesla me, ac oana ke kom nim kof oyohu ke pacl kom arulana malu.

25:21 25:21–22; Rom 12:20 * **25:22** arulana mwekinla sum: pa inge kalmen kas Hebrew se ma fahk mu, “kom elosak mulut in e fin sifac!”.

²⁶ Sie mwet suwoswos su srifeyukla sin sie mwet koluk, el oana sie unon in kof loslos su aktaekyeyukla, ku sie lufin kof pwasinla.

²⁷ Tia wo in kang honey yokla, ac oapana ke kom suk in nuna kaksakinyuk kom.

²⁸ Kom fin tia ku in sifacna leum fom, kom ac oana sie siti su wangin pot kac — fisrasr in kunausyukla.

26

¹ Sufal in kaksakinyuk sie mwet lalfon, oana fin oasr snow ke pacl fol, ku fin oasr af ke pacl in kosrani.

² Kas in selnga tia ku in akkolukyekomla fin wangin ma sufal kom orala. Ac oana won ma sohklana ac tia tuhwi.

³ Eneneyuk in sringsring soko horse, ac kapriya oalin soko donkey, ac puok sie mwet lalfon, tuh elos in oru enenu lom an.

⁴ Kom fin topuk sie kusen siyuk lalfon, kom lalfon oana mwet se ma siyuk.

⁵ Sang top lalfon nu ke kusen siyuk lalfon, na mwet se ma siyuk el ac akilen lah el tia etu oana ma el nunku.

⁶ Kom fin supu sie mwet lalfon in tafwela kas lom, ac oana ke kom pakela niom; kom pwentuki ongoiya nu sum.

⁷ Sie mwet lalfon tia ku in fahk sie kas lalmwetmet, oana ke sie mwet ul nia tia ku in fahs.

⁸ Ma lalfon se in kaksakin sie mwet lalfon, oapana ke kom fin kapriya sie eot luin fuht nutum.

⁹ Sie mwet lalfon su srike in fahk sie soakas, ac oana ke sie mwet sruhi el srike fwacla otoh se ma fakisya inpaol.

¹⁰ Sie mwet kol orekma fin sang orekma nu sin kutena mwet lalfon su fahsryak inkanek uh, el aktukulkulye mwet orekma nukewa lal.

¹¹ Sie mwet lalfon su kalwenina in oru ma lalfon, el oana soko kosro ngalngul ma sifil folokla ac kang woht lal.

¹² Sie mwet arulana lalfon, wo liki sie mwet su nunku mu el lalmwetmet tusruk el tia.

¹³ Efu ku mwet alsrangesr se tia tufoki liki lohmi sel? Mea el sangeng kac uh? Ya lion uh?

¹⁴ Sie mwet alsrangesr el ikwot ikme fin mwe oan kial. El oana sie srungul ma ikakot ikakma ke hinges uh.

¹⁵ Lupan alsrangesr lun kutu mwet uh oru elos srunga sifacna srukak mwe mongo nu inwalulos.

¹⁶ Sie mwet alsrangesr el ac nunku mu el etu liki mwet itkosr su ku in aketeya nunak lalos arulana kalem.

¹⁷ El su sroang nu ke sie akukuin ma wangin sripal nu kac, oana sie su tufoki nu inkanek uh ac sruokya sren soko kosro ngalngul sulallal.

¹⁸ Sie mwet wel su orekmakin osra in pisr ma oasr e firir ke muta ah, ¹⁹ el oana sie mwet su kiapwela mwet tulana lal, na tok el fahk mu el aksruksruk.

²⁰ Fin wangin etong, e uh ac kunla. Fin wangin lesrik, ac wangin akukuin.

²¹ Mulut uh akngengye e, ac etong uh oru e uh in firir, oana ke mwet folkas uh pirik na akukuin in tia tui.

²² Arulana wo eman lesrik uh. Kut lungsena ukumya.

²³ Kas wo pusra ma okanla nunak na pwaye lun insiom, oana sie ahlu munas orekla ke kle ma mosrweyukla ke silver.

²⁴ Sie mwet wosounkas el orekmakin kas kulang in okanla srunga lun insial. ²⁵ Ku in arulana wo pusracl, tusruktu nimet lulalfongi, mweyen insial sessesla ke srunga. ²⁶ El ku in okanla srunga lal, tusruktu mwet nukewa ac liye ke orekma koluk lal.

²⁷ Mwet su oakiya mwe kwasrip nu sin mwet ngia, ac fah sifacna sremla kac. Mwet su orala mokuk uh, ac fah toatoa uh kac.

²⁸ Kom fin srunga sie mwet, kom ac ku in suk in akkolukyalla ke kas kikiap. Wosounkas mwe na pwentuki ongoiya.

27

¹ Nimet konkin ke ma kom ako in oru lutu, mweyen kom tia etu lah mea ac sikyak ingela.

² Lela mwet ngia in kaksakin kom — finne sie mwet kom tia etu. Nimet sifacna kaksakin kom.

³ Toasr lun eot ac puk uh tia ku in lumweyuk nu ke toasr lun mwe lokoalok ma sie mwet lalfon el sripauk.

⁴ Kasrkusrak el sulallal ac orala ongoiya lulap, tusruktu tia apkuran nu ke lemta!

⁵ Wo in aksuwosye sie mwet lemtulauk, liki na in fuhlela elan nunku mu wangin nunak lom kacl.

⁶ Sie mwet kawuk el nunak pwaye nu sum el finne kai kom, a kom in taran sie mwet lokoalok su akukula nu sum.

⁷ Pacl se kom kihpi uh kom ac srunga kang honey, tusruktu pacl kom masrinsral, finne mongo mukol ac emwem sum.

⁸ Sie mwet su muta loes liki acn sel oana sie won ma som loes liki ahng lal.

⁹ Ono keng ac mwe akmusra keng uh mwe akinsewowoye kom, a mwe lokoalok uh kunaanla inse misla lom.

¹⁰ Nimet mulkunla mwet kawuk lom ku kawuk lun papa tomom. Kom fin sun ongoiya, nimet siyuk tamulel lom in kasrekom; sie mwet tulan su muta apkuran nu yurum ku in kasrekom liki sie tamulel su muta loesla.

¹¹ Tulik nutik, kom in lalmwetmet ac nga fah arulana engan; nga fah ku in topuk mwet nukewa su akkolukyeyu.

¹² Ke pacl se mwe lokoalok tuku, mwet etu elos ac fahsr liki; a sie mwet wangin nunak la ac fahsryang nu kac, na toko el auli.

¹³ Sie mwet su wulela in fosrngakin soemoul lun sie mwetsac, el enenu in sang nuknuk lal sifacna in mwe akpwaye nu ke soemoul el wuleang kac.

¹⁴ Kom fin sala okasak mwet kawuk lom ke sie pusra lulap ke lututang, ac fah oana kom in filiya sie selnga nu facl.

¹⁵ Sie mutan payuk su lungsena torkaskas, el oana pusren tultul in kof ke len af uh. ¹⁶ Kom ac

oru fuka elan misla? Ya nu oasr pacl kom srike in tulokinya eng uh, ku sruokya mwe akmusra luin poum?

¹⁷ Mwet uh alutluti sie sin sie, oana ke osra uh ac sang tamla osra.

¹⁸ Kom fin karingin soko sak fig, kom ac fah kang fahko kac. Sie mwet kulansap su karingin mwet kacto lal, fah akfulatyeyuk.

¹⁹ Ngunin motom sifacna pa kom liye in kof uh, ac insiom pa fahkak ouiyom sifacna.

²⁰ Kena lun mwet uh tia ku in safla — oana ke facl lun mwet misa tia ku in nwanala.

²¹ E uh pa likliki gold ac silver; ac elahn sie mwet kalem ke kaksak lun mwet uh.

²² Kom finne sringil sie mwet lalfon nwe ke el apkuran in misa, kom tia ku in sista lalfon lal.

²³ Karinganang sheep ac nani nutum akwoya,

²⁴ mweyen mwe kasrup uh sukawil. Finne mutunfacl lulap uh, ac tia oan nwe tok. ²⁵ Pakela mah nun sheep ac nani uh, ac ke kom soano in sifil srunak, kom ku in eisani mah pe eol uh.

²⁶ Kom ku in orala nuknuk ke unen sheep nutum, ac moul acn ke mani kom sruokya ke nani ma kom kukakunla. ²⁷ Na kom, ac sou lom wi mutan kulansap lom, fah ku in nim milk ke nani lula uh.

28

¹ Mwet koluk uh kaing finne wangin mwet ukwalos, a sie mwet suwoswos el pulaik oana soko lion.

² Sie mutunfacl fah arulana ku ac oan paht mwet kol we uh fin mwet etauk ac lalmwetmet. A sie mutunfacl fin oru ma koluk, ac fah fusus ayaol lun mwet leum we.

³ Sie mwet leum su akkeokye mwet sukasrup, ac oana af matol ma kunausla fokin ima uh.

⁴ Kom fin pilesru ma sap, kom akkeye layen lun mwet koluk; a kom fin akos, na kom lain mwet koluk.

⁵ Mwet koluk tia etu lah mea suwohs ac nununku suwohs, a elos su suk ma lungse lun LEUM GOD elos kalem kac.

⁶ Wo in sukasrup ac suwohs, liki na in kasrup ac sesuwos.

⁷ Sie mwet fusr su akos ma sap el lalmwetmet. El su asruoki nu sin mwet pukafukwel, el akmwekinye papa tumal.

⁸ Kom fin akkasrupye kom sifacna ke ma laesla yohk ma kom eisla sin mwet, na mwe kasrup lom an ac fah ma lun mwet su kulang nu sin mwet sukasrup.

⁹ Kom fin tia akos ma sap uh, God El ac fah arulana srunga in lohng pre lom.

¹⁰ Kom fin kiapwela sie mwet suwoswos in oru ma koluk, kom ac fah putatyang nu in mwe kwasrip lom sifacna.

Mwet wangin mwata ac fah oasr ma lacna nu sel.

¹¹ Mwet kasrup uh sifacna nunku mu elos lalmwetmet, a sie mwet sukasrup su oasr etauk yoro el akilen lah elos tiana lalmwetmet.

¹² Ke pacl sie mwet wo el kol, na mwet nukewa elos engan, a ke mwet koluk uh kol, mwet uh ac wikelik.

¹³ Kom fin okanla ma koluk lom, kom tia ku in kapkapak. Kom fin fahkak ma koluk lom ac forla liki, na God El ac fah pakoten nu sum.

14 Insewowo mwet se su sensenkakunul liki ma koluk. Kom fin likkeke, kom ac musalla.

15 Sie mwet leum koluk el mwe sensen nu sin mwet sukasrup, oana soko lion ngutngut, ku soko bear ma forfor in sukok ma elan kang.

16 Sie leum su wangin etauk yoro fah arulana akupaye kemkatu lun mwet lal. A el su srunga eis ma laesla ke inkanek kutasrik ac fah leum paht.

17 Sie mwet su oasr mwata ke akmas el sifacna pikin lufin misa kial. Nimet srike in ikolol.

18 Oru ma suwohs ac pwaye, ac kom ac fah muta in misla. Kom fin oru ma sesuwos, kom ac sa na ikori.

19 Sie mwet ima alken ac fah oasr sunun mwe mongo yorol, a sie mwet sisi pacl el ac sukasrup pacl nukewa.

20 Mwet su moul suwohs ac fah insewowo in moul lalos. Tusruktu kom fin sulaklak in suk mwe kasrup, kom ac fah sun kai.

21 Tia wo in wiwimwet. Tusruktu kutu mwet nununku uh elos oru ma sesuwos tuh elos in eis molin eyeinse na srisrik.

22 Mwet srowohsr elos arulana sulaklak in kasrupi, oru elos tia akilen lah elos ac sa na sukasrupla.

23 Sang kas in aksuwos nu sin sie mwet, ac tok el fah insewowo sum liki na ke kom aklukukyal.

24 Sie mwet su kiapu papa ac nina kial, ac pangon mu tia koluk, el oana mwet pisrapasr na pwaye.

25 Rapku pwanak lokoalok pacl nukewa. Ac wo nu sum kom in filiya lulalfongi lom in LEUM GOD.

²⁶ Ma lalfon se kom fin lulalfongi nunak lom sifacna. Kom in fahsr tukun kas in luti lun mwet lalmwetmet na kom ac fah moul misla.

²⁷ Sang kasru nu sin mwet sukasrup ac kom ac fah tiana kwacola. Kom fin kaliya motom liki mwet enenu, mwet puspis ac fah selngawi kom.

²⁸ Ke pacl mwet koluk tuyak in kol, mwet uh ac wikelik. Na ke pacl elos tila kol, mwet suwoswos puspis ac sifil folokeni.

29

¹ Kom fin likkekelana ke pacl mwet uh aksu-
wosye kom, sie len kom ac musalla ac tia ku in
sifil tuyak.

² Sie mwet suwoswos fin leum, na mwet
nukewa ac engan. Sie mwet sesuwos fin leum,
na mwet nukewa asor.

³ Kom fin aksaokye lalmwetmet, na papa
tomom el ac engan sum.

Ma lalfon se in sista mani ke mutan kosro su
kukakin mano.

⁴ Sie tokosra su suk ma suwohs, mutunfacl sel
ac fah arulana ku; a el fin nunku na ke mani, el
ac kunausla mutunfacl sel.

⁵ Kom fin aklukukye kawuk lom an, kom
sifacna oakiya sie mwe kwasrip nu sum.

⁶ Mwet koluk uh sifacna sremla in ma koluk
lalos, a mwet suwoswos elos on ac engan.

⁷ Mwet wo elos kalem ke enenu lun mwet
sukasrup, a mwet koluk elos tiana nunku ke ma
inge.

⁸ Mwet folkas uh ku in akfohsyauk siti nufon
se. Elos su lalmwetmet ku in akmisyela.

9 Ke sie mwet lalmwetmet el usak sie mwet lalfon nu in nununku, mwet lalfon sac ac israsr ac wowoyak ke kas in sufan nu sel.

10 Mwet akmas uh kwase mwet ma oru ma suwohs, a mwet suwoswos elos ac suk in loango moul lun mwet suwohs.

11 Mwet lalfon uh mongsa, a mwet lalmwetmet elos muteng ac ku in kutong.

12 Sie mwet leum fin lohng nu ke kas kikiap, mwet pwapa lal nukewa ac fah kikiap.

13 Mwet sukasrup ac mwet su akkeokyalos elos oana sie in lumah se inge: LEUM GOD pa oru elos in ku in liye.

14 Sie tokosra fin oaru in liyaung suwohs lun mwet sukasrup, el ac fah leum ke pacl loeleos.

15 Ma wowo se in kai ac aksuwosye sie tulik. Fin filfilla elan oru lungse lal sifacna, ac fah mwe mwekin nu sin nina kial.

16 Ke pacl mwet koluk uh kol, ma koluk ac yokelik. Tusruktu mwet suwoswos ac fah moul ac liye ke mwet inge tila kol.

17 Kai wen nutum, ac kom ac fah in sewowo sel pacl nukewa. El ac fah tiana akmwekinye kom.

18 Sie mutunfacl ma tia lohng nu ke kolyuk lun God ac fohsak. In sewowo elos su liyaung ma sap lun God!

19 Kom tia ku in kai sie mwet kulansap ke kas mukena. El ac ku in kalem kac, tuh el ac tiana lohng nu kac.

20 Yohk finsrak lasr nu ke sie mwet lalfon, liki sie mwet ingunyar in sramsram.

²¹ Kom fin sang nu sin mwet kulansap lom ma nukewa ma el lungse ke el srikyak, sie len el ac sruokya ma lom nukewa.

²² Mwet mongsa uh purakak akukuin ac lokoalok pacl nukewa.

²³ Filang lun sie mwet ac fah akmwekinyal; ac kom fin inse pusisel, ac akfulatyeyuk kom.

²⁴ Sie mwet kasru lun mwet pisrapasr el pwanma mwe lokoalok nu sel sifacna. El fin fahkak ma pwaye ye mutun nununku, el ac fah eis kai. Ac el fin wikin, na ac fah selngawiyuk el.

²⁵ Sie mwe sensen in nunku ke ma mwet uh nunku keim; tuh kom fin lulalfongi in LEUM GOD, kom ac tiana sensen.

²⁶ Mwet nukewa lungse suk ohi sin mwet leum uh, a LEUM GOD mukena ku in sot nununku suwohs.

²⁷ Mwet suwoswos uh kwase mwet koluk, ac mwet koluk kwase pac mwet suwoswos.

30

Kas Lal Agur

¹ Pa inge kas in palu lal Agur, wen natul Jakeh. El fahk,

“God El tia wiyu, God El tia wiyu,
Nga munas ac wangin ku luk.

² Nga lalfon oana soko kosro,
Ac wangin etauk lun mwet in nga.

³ Nga soenna lutlut ke lalmwetmet,
Ac wanginna etu luk ke God.

⁴ Su nu sowak nu inkusrao ac sifilpa oatui?
Su nu sruokani eng uh inpaol?
Ku nokomla kof uh in sie ipin nuknuk?

Ku oakiya masrol lun faclu?

Kom fin etu, fahkak lah su el an, ac su wen natul.

⁵ “God El akpwayei wuleang nukewa lal. El oana sie mwe loeyuk nu selos nukewa su suk in moulla yorol. ⁶ Kom fin laesla kas lal ke kutena kas ma El tia fahk, El ac fah kai kom, ac akkalemye lah kom sie mwet kikiap.”

Kutu Pac Soakas

⁷ O God, nga siyuk sum, ase nu sik ma luo inge meet liki nga misa: ⁸ kasreyu ngan tia kikiap, ac oru tuh ngan tia arulana kasrup ku tia pac arulana sukasrup. Ke ma inge ase nu sik lupan mwe mongo ma ac fal nu ke enenu luk. ⁹ Fin yokla ma oan yuruk, sahp nga ac fahk mu nga tia enenekom. A nga fin arulana sukasrup, sahp nga ac ku in pisrapasr ac akkolukye Inen God luk.

¹⁰ Nimet akkolukye sie mwet kulansap nu sin mwet kacto lal. Sahr el ac selngawi kom ac kom ac eis mwata kac.

¹¹ Oasr mwet su selngawi papa tumalos, ac tia akkalemye srui lalos ke nina kialos.

¹² Oasr mwet nunku mu nasnas na moul lalos, a pwayeiya uh yohk fohkfok lalos.

¹³ Oasr mwet nunku mu elos arulana wo — oru elos arulana inse fulat!

¹⁴ Oasr mwet su eis kasrpalos ke elos aklal-fonye ac pisre ma lun mwet sukasrup ac mwet kwaco.

¹⁵ Oasr fak mutan se nutin wet nim srah soko, ac ineltal kewa pa, “Use!”

Oasr ma akosr ma wangin saflaiyen enenu la:

16 facl sin mwet misa,
 sie mutan talap,
 sie acn pao ma enenu af,
 ac sie e firir ma tia ku in kuniyukla.

17 Sie mwet su aksruksrukkin papa tumal, ku pilesru nina kial ke el matuoh, fal in mongola sin won vulture, ku tupla atronmutal sin won raven.

18 Oasr ma akosr ma nga tiana ku in kalem kac:

19 ouiyeen sohksok lun sie eagle yen engyeng uh,
 ouiyeen orakrak lun soko wet fin sie eot,
 ouiyeen soko oak ma konauk inkanek la fin meoa,
 ac ouiyeen sie mukul ac mutan se el lungse.

20 Pa inge luman sie mutan payuk su tia pwaye nu sin mukul tumal: el orek kosro, toko el yihla ac fahk, “Wanginna ma koluk nga oru!”

21 Oasr ma akosr faclu tia ku in mutangla:

22 Sie mwet kohs su sun wal lun tokosra,
 sie mwet lalfon su arulana kihp,
 23 sie mutan kwaseyuk su payukyak,
 ac sie mutan kulansap su eisla acn sin mutan kacto lal.

24 Oasr ma akosr fin faclu su srik ac arulana lalmwetmet:

25 Mak — elos ne munas a elos elosak mongo nalos ke pacl fol;

26 Kosro badger — elos tia pac ku, tuh elos orala nien muta lalos inmasrlon eot uh.

27 Locust — wangin tokosra lalos, tuh elos ueni sohk.

28 Kinoul — kom ku in sruokya soko inpoum, ac kom ku pac in konauk ke inkul fulat sin tokosra.

²⁹ Oasr ma akosr arulana kato luman fahsr la uh:

³⁰ lion — kosro soko ma ku emeet ac wangin sangeng lal sin kutena kosro;

³¹ nani, won mukul, ac tokosra uh ke elos tu ye mutun mwet lalos.

³² Kom fin lalfon ac sifacna akfulatye kom in oru pwapa koluk, tui ac nunkala akwoya! ³³ Kom fin arukak milk, na ac ekla butter. Kom fin fiskiya infwen sie mwet, ac srahsra. Kom fin akkasrkusrakyauk mwet, kom ac ongoiya.

31

Kas In Kasru Nu Sin Sie Tokosra

¹ Kas inge kas oa nu sel Tokosra Lemuel sin nina kial:

² “Kom wen kulo nutik, topken pre luk. Mea fal ngan fahk nu sum? ³ Nimet kom sisla kuiyom ke inkanek in kosro, ac mani lom ke mutan; ma inge kunausla tari tokosra puspis. ⁴ Lemuel, porongeyu. Tokosra uh tia enenu in nim wain, ku oasroasr ke mwe nim ku. ⁵ Ke pacl elos nimnim uh, elos mulkunla ma sap, ac pilesrala enenu lun mwet ongoiya. ⁶ Mwe nim ku uh ma na nu sin mwet ma apkuran in misa, ku elos su keoklana. ⁷ Lela elos in nim mwe sruhi elos in mulkunla sukasrup lalos ac supwar lalos.

⁸ “Kom in sramsram in aol mwet su tia ku in sifacna fahkak enenu lalos. Karingin suwohs lalos nukewa su mukaimtal ac kofla in sifacna. ⁹ Aolulos sramsram, ac oru kom in sie mwet nununku suwohs. Karingin suwohs lalos su sukasrup ac kwaco.”

Sie Mutan Payuk Su Pah In Ma Nukewa

¹⁰ Arulana upa in konauk sie mutan pah in ma nukewa! El saok liki wek yohk molo!

¹¹ Mukul tumal uh filiya lulalfongi lal sel, ac el fah tiana enenu kutena ma.

¹² Ke lusen moul lal nufon mutan se inge oru na ma wo nu sin mukul tumal, ac tia oru kutena ma koluk nu sel.

¹³ El kafofona in orek nuknuk ke unen sheep ac linen.

¹⁴ El use mongo nu loh m sel yen loesla me, oana ke oak wiwa kako uh oru.

¹⁵ El ngutalik meet liki lenelik ac akola mongo nu sin sou lal, ac fahk nu sin mutan kulansap lal ma elos in oru.

¹⁶ El suk sie ipin acn ac molela; el orekmakin mani el sruokya in yukwiya ima in grape se.

¹⁷ El sie mwet alken, ku, ac moniyuk in orekma.

¹⁸ El etu lupan kapak ke ma nukewa el oru, ac el orekma paht ke fong.

¹⁹ El sifacna orek turet, ac sang otwela nuknuk.

²⁰ El kulang nu sin mwet sukasrup ac mwet enenu.

²¹ El tia fosrng a ke pacl ohu ke sripen oasr nuknuk fusrfusr lun sou lal.

²² El sifacna orala mwe loeyuk bed, ac el nukum nuknuk wowo orekla ke linen sroninmutuk.

²³ Mukul tumal eteyuk in acn sel, ac el sie mwet kol we.

²⁴ Mutan se inge el orek nuknuk ac mwe lohl, ac kukakin nu sin mwet kuka.

²⁵ El sie mutan ku in mano su akfulatyeyuk, ac el tia elya ke pacl fahsru.

²⁶ Kas lal uh lalmwetmet ac kulang.

²⁷ El kafoko pacl nukewa, ac karingin enenu lun sou lal.

²⁸ Tulik natul akkalemye in sewowo lalos sel, ac mukul tumal kaksakunul.

²⁹ El fahk mu, "Oasr mutan na wo puspis, a kom wo lukelos nukewa."

³⁰ Kulang uh mwe aklukukye, ac oasku uh tia kawil, a sie mutan su sangeng sin LEUM GOD fal in kaksakinyuk.

³¹ Kaksakunul ke ma nukewa el orala. Fallana mwet nukewa in akfulatyal.

BIBLE MUTAL
The Holy Bible in the Kosraean language of the
Federated States of Micronesia

Public Domain

Language: Kosrae (Kosraean)

Translation by: Elizabeth Baldwin

This work is in the Public Domain because the copyright has expired.

2020-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

99b9ee8b-e11a-50e3-9551-ad142716d37a